

הלכות בציעת הפת קסזקסה

שאם אינו נהנה באכילתו והתענית עונג לו פטור מלאכול¹⁰¹ א"כ אם אינו יודע לברך ג"כ לא יהנה¹⁰² שאסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה¹⁰³ ואין כל ישראל ערבים שיהנה זה. אבל כל אכילה ושתיה שהן חובה על האדם שלא משום הנאתו¹⁰⁴ כגון מצה ליליל ראשון של פסח ויין של קידוש¹⁰⁵ בין של לילה ובין של יום¹⁰⁶ אם אינו יודע לברך¹⁰⁷ יכול אחר שכבר יצא להוציאו ידי חובתו אף מברכת הנהנין שבהן שהן המוציא ובורא פרי הגפן¹⁰⁸ ואין צריך לומר ברכת אכילת מצה וברכת הקידוש עצמה שהם מברכות המצות¹⁰⁹ ואם מקדש על הפת מוציאו גם מברכת המוציא שבקידוש שהיא חובה משום קידוש ולא משום הנאתו¹¹⁰.

ובל זה לגדול שאינו יודע לברך אבל לקטנים רשאי לברך כל ברכת הנהנין כדי לחנכן במצות¹¹¹ ואפילו אין חינוכם מוטל עליו כגון שאינן מכני ביהו¹¹²:

קסח על איזה מיני פת מברכין וכו' כ"ג סעיפים:

א הביאו לפניו התיכה של פת ופת שלימה מצוה מן המוכרח לברך על השלימה¹¹³ אפילו היא פת קיבוי¹¹⁴ וקטנה¹¹⁵ וההתיכה פת נקה וגדולה מהשלימה.

והוא שהכל מין אחר אבל אם השלימה משעורים וההתיכה מחמיר¹¹⁶ אפילו היא פרוסה קטנה¹¹⁷ היא קודמת לברך עליה הואיל והחמה מוקדמת בפסוק בשבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל¹¹⁸ וכל המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה¹¹⁹ כמו שיתבאר בס' ר"א¹²⁰ ואעפ"כ ירא שמים ויצא ידי שתיהן¹²¹ שמניח הפרוסה בתוך השלימה ובוזע¹²² משתיהן יחד¹²³ הואיל

ער ב"י מרה"ו ואכיל למועד ואחרונים. כ"ח מרה"ו מי שאינו פרשה מוסקיד¹²⁴ מ"ז מקמ"ו. וראה לקמן ס' שמנ סעי' א"ב.

סימן קסח

א ברכות לט, ב כרכי יוחגן. וכן פסקו התוס' שם ר"ה מברך. רא"ש פ"ו בברכות ס' כא. רמב"ם הל' ברכות פ"ו הל' ג. מור וש"ע ס' א. וז"ל בלוח ברה"ג פ"ג הל' א. סדר ברה"ג פ"י הל' א.

ב תוספתא פ"ד הל' א. תוס' שם ר"ה אבל רא"ש שם פ"ו ס' כא. מור וש"ע שם. וראה לוח וסדר ברה"ג שם שהשלימה קודמת לחביב (והפת נקה היא חביבה) ופת קיבוי היא פת שאינה מקמח נקי.

ג ר"ת שם תורה"ו מברך. רא"ש שם. מור וש"ע שם. ובמ"א סק"א. הרינו אפי' השלימה גם קיבוי וגם קטנה.

ד ברכות שם.

ה הרב רבנו יונה שם ר"ה הביאו. רא"ש שם.

ו דברים ה, ה. תוס' שם ר"ה אבל. וראה גם מרה"ו כתנאי. רא"ש שם.

ז ראה ברכות א, א. ורמב"ם הל' ברכות פ"ה הל' ג. מור וש"ע ס' רא ס"ד.

ח ס' זה בשע"ת לא הגיע לדיניו. וראה לוח ברה"ג שם הל' וד"ט. סדר ברה"ג שם הל' א הל' ד הל' ט.

ט ר"ג ברי יצחק בברכות לט, ב כפ' ר"ת שם תורה"ו מניח ורא"ש שם.

י מרי ברי רבינא ושלמן בברכות שם.

יא תוס' ר' יהודה שם הל' שנייה. רא"ש שם. ורמב"ם שם פ"ו הל' ג. מור וש"ע ס' א. לוח ברה"ג שם הל' א.

סדר ברה"ג שם הל' א.

יגט כדלקמן ס' רפח סעי' ב'ג. ס' רצא ס' א. וראה לקו"ש הל"א ע' 85.

רס מ"א שם. וראה גם ס' י' רענ סק"ג.

רסא כדלקמן ס' א' ע"ג.

רסב מ"א שם. וראה גם לישן רבנו לקמן ס' רענ ס' י'.

רענ מ"ג ס' י' תפר ס"א. שם ס"ג.

רסג ר"ה שם כפ. א. שו"ע ס"ב.

רסד רבנו ירוחם נתיב יב הל' א (סג, א). ב"י ר"ה ולענין. שו"ת ס"ב רמ"א ס' רענ ס"ד. לקמן שם ס"ו.

רסה מור וש"ע ס' רענ ס"ד. לקמן שם ס"ו. ואם יודעים לברך אלא שאינם יודעים לקדש – ראה לקמן ס' רענ קו"א סק"ב. ואם הנקדש צריך לקדש אלא שאינו צריך לברכת הנפח והשומע יודע לברך – ראה לקמן ס' קצ מוס"ד.

רסו ר"ה שם. רמב"ם הל' ונקו"א סק"ב שם.

וס' תפר ס"א לענין בפרה"ג. ס' תפר ס"ג לענין המוציא. וז"ל לענין ברכת הארבעה של כרפס – ראה שם ס"ב אבל לא לענין ברכת דרייה שבגדולה – ראה לקמן ס' רענ ס' י' לענין ברכת האש – ראה שם ס"ב ובקו"א סק"ב שמסתפק בהו (וראה גם לקמן ס' ריג ס"ה). ולענין כוס ברה"מ"ו – ראה לקמן ס' קצ מוס"ד. וראה גם שילת צ"צ האר"ח ס' קמ"ו (יב, ג).

רסז ר"ה כפ. סק"א. רש"י שם כפ. ב הל' מהו. ראה לקמן ס' רענ ס' י' לענין קידוש. ס' תפר ס"ג לענין מצה.

רסח לבוש ס' רענ ס"ד בהגדה. כ"ח שם. מ"ז שם סק"ג.

מ"א שם סק"ג. לקמן שם מוס"ו.

רסט ר"ה שם כפ. ב. מור וש"ע ס"ה. וראה לקמן ס' רפח ס"ו. ס' רצא ס' י'. ועי' לקמן ס' קפה ס"ד.

הלכות בציעת הפת קסח תנה

וגם השעורה היא מ' המינין והיא שלימה אבל אם השלימה היא של שיפון¹ אף על פי שהוא מין שעורים² כיון שלא הזכירו הכתוב בפירוש כמו חטים אין צורך להניחו כלל עם הפרוסה של חטים³:

ב וכל זה כשרוצה לאכול משתיהן אבל אם אינו רוצה לאכול אלא מאחת מהן יכרך עליה ואין לו לחוש להשנית אע"פ שהיא מוקדמת בפסוק והיא חשובה והכיבה עליו משום קדימתה וחשיבותה אינו מחויב לאכול ממנה כלל⁴ ואין צורך לומר אם רוצה לאכול המוקדמת בפסוק שאין לו לחוש לשנית השלימה שאינו מחויב לאכול ממנה משום שלימותה ואפילו אם רוצה לאכול פרוסה שאינה מ' המינינים⁵ אינו מחויב לאכול ממנה מפני שלימותה וחשיבותה:

ג אם יש לאדם ב' חצאי לחם ואין לו לחם שלם לחם משנה בשבת יחברם יחד בעין⁶ שיש תורת כלי עליו או בשום דבר שאינו מוקצה⁷ ולא יחד חיבורם נראה⁸ ודינו כשלם לענין לחם משנה כמו שדינו כשלם לענין עירובי הצירות כמו שיתבאר בס' שם⁹ אבל אם יש לו לחם שלם אין לסמוך על זה כי יש לומר שאינו נחשב כשלם¹⁰ אלא לענין עירובי הצירות בלבד שלא הצריכו בו שלם אלא משום איבה בלבד שלא יבא אחד לומר אני נתון שלם ואתה נתון פרוסה¹¹ וכשאין חיבורו נראה אין לחוש לכך אבל לענין לחם משנה אינו נחשב כשלם ע"י חיבור זה כמו שאינו נחשב כבר אחד לענין מומאה ומתרה ע"י חיבור זה¹² ובחול א"צ לחברו כלל¹³:

ד שתי גלוסקאות הרבוקות זו בזו שנאפו ונרבקו בתנור כך ונתתך מן האחת והשניה נשארה שלימה טוב יותר להפריד החתיכה מהשלימה כדי שתהא נראית שלמה ממה שיניחנה הרבוקה בה אע"פ שנראית יותר גדולה¹⁴ שהרי שלימה קטנה קודמת לברכה מפרוסה גדולה¹⁵ מכל מקום אל יבצע ממנה במקום שהיתה רבוקה בחברתה ששם נראית כפרוסה גדולה ויבצע ממקום השלם שבה¹⁶ ומכל מקום כפרוסה ממש א"צ לזוהר בזה לבצוע בצד השלם שבה שהרי מכל מקום פרוסה היא מצד שכנגדו משא"כ בגלוסקא שנפרדה מחברתה ששלימה היא אלא שנראית כפרוסה במקום שנרבקה ונפרדה¹⁷:

ה הביאו לפניו לאכול שתי שלימות או שתי פרוסות אחת גדולה ואחת קטנה מברך על הגדולה¹⁸ והוא ששתיהן מומן אחד ושוות בנקות אבל אם היתה¹⁹ הקטנה²⁰ פת נקה

יב בלוח ברה"ג שם: מקורן קאריגן.

יג ראה לוח ברה"ג פ"א הל' וזכר ברה"ג פ"א הל' ושי"ג.

יד ת"א מוסק"ב וז"ל בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.

טו תרומות הדין סי' לב. ת"א סי' א ובסי' ר"א סי' ט"ה. וז"ל.

בלוח ברה"ג פ"ג הל' ט"ב. סדר ברה"ג פ"ג הל' ט"ב.

טז רמ"א סי' ר"א שם (שצבת): וכלל הא דאריגין דאחד

קורט לדבורין, וקא נם על ז' מינים). ובלוח ובסדר

ברה"ג שם הדין: ולפניו שלימה שהיא משכעת המינים.

וכ"ל בתרומת הדין שם. רמ"א סי' ר"א שם. מ"ז כאן סק"ג.

יז רוקח סי' שכמ ד"ה ובפרק ש"ו ש"ב.

יח ת"א סק"ד.

יט רוקח שם. ש"ע שם. מ"א סק"ג. וראה לקמן סי' שמו

סי'.

כ סי' ש"ג.

כא אל"י רבם סק"ה. וראה גם לקמן שם.

כב כולקמן שם ש"ג.

כג משנה פ"ג דאחלות משנה ה'. תוספתא עוקצין פ"א

הל' ד. תוס' ובחם קה. ב"ד"ה חיבורי פנים מאורת שם.

כד מ"א שם.

כה כתבי מורא"י בתרומת הדין ח"ב סי' קג. ש"ו ש"ג.

כו תרומת הדין שם. וכלעיל סי' א.

כז מורה"ל הל' סעודה. רמ"א סי' א.

כח ת"א סק"ה.

כט משמעות הנזכר שם לע"ב. כ. מרדכי שם ר"ה קטב בשם

מרד"מ. דההוא מייטעניג פ"ז אות ד. ש"ע סי' ב. וכ"ל

בלוח ברה"ג פ"ג הל' ט"ב. סדר ברה"ג פ"ג הל' ט"ב.

ל תוספתא ברכות פ"ד הל' א. ירושלמי שם פ"ו מה"א.

תוס' ברכות שם ד"ה אבל. ר"א שם סי' כא. מור

ויש"ע סי' ד.

לא ת"א סק"ז.

הלכות בציעת הפת קסח

והגדולה פת קיבר⁹² מברך על הנקיה אבל⁹³ אם שתיהן שוות בגדולתן ושתיהן נקיות רק שזו לבנה יותר מזו מברך על הלבנה יותר⁹⁴ אבל אם השניה שאינה לבנה כל כך היא גדולה מזו יש להסתפק איזה מהן קודמת לברכה⁹⁵.

וכל זה במין אחד אבל אם אחד של שעורים ואחד של כוסמין אע"פ שהכוסמין יפים ונקיים משעורים מברך על של שעורים⁹⁶ לפי שהשעורה מפורשת בו המינים משא"כ כוסמין שאף שהן מין חטים ומכלל ז' המינים הן כמו שיתבאר בסיומן ר"ח⁹⁷ לא הזכירם הכתוב בפירושו בשעורים⁹⁸.

במה דברים אמורים כששתיהן חביבות עליו בשוה אבל אם של כוסמין חביב עליו יותר יש אמורים⁹⁹ שמברך על החביב ויש אמורים¹⁰⁰ שמברך על מין ז' שבפסוק כמו שיתבאר בסיומן ר"ח¹⁰¹:

ו הביאו לפיו לאכול פת נכרי ופת של ישראל מברך על של ישראל¹⁰² אפי' אינו נוהר מפת נכריים פת של נכרי פת נקיה ופת של ישראל פת קיבר מברך על איזה שירוצה¹⁰³ אם שתיהן שלימות או פרוסת ושוות בגדולתן והן ממין אחד¹⁰⁴ והוא שאינו נוהר מפת נכרים¹⁰⁵ אבל הנוהר ממנה לא יבצע ממנה בשום ענין¹⁰⁶ ויש אמורים¹⁰⁷ שאפילו נוהר ממנה רשאי לבצוע ממנה אם היא נקיה וחביבה עליו שאיסור פת של נכרים הוא איסור קל¹⁰⁸ והתירוהו משום חיוב מצוה שיברך על החביב עליו¹⁰⁹ ויש לסלק הפת של נכרים מן השולחן עד לאחר ברכת המוציא¹¹⁰.

ואם מיסב עמו אורח שאינו נוהר מפת של נכרים והביא עמו על השולחן פת של נכרי נקיה¹¹¹ כיון שהאורח הפיץ לאכול היפה של נכרים ואי אפשר לו לאכול בלא ברכה וברכתו מוטלת על בעל הבית להוציאו ידי חובתו ממנו¹¹² הותרה גם לבעל הבית לבצוע עליה¹¹³

מא סי' זה בשע"ר לא הגיע לדיניו. וראה לוח וסדר ברה"ג שם ה"ח שפוסק (גבי ז' מינים הרביע) ברה"ז סי' ריא מק"א שמברך על איזה שירוצה, רעביד כבר עכ"ר בו.
מב תוס' ברכות למ, ב ד"ה אבל ורא"ש שם פ"ו סי' כא ממשמעות הירושלמי ברכות פ"ו סוף ה"א. מודכי שם רמז קכב. וראה לקמן סי' קצו פ"ו.
מג תוס' ורא"ש ומדכי שם ממשמעות הירושלמי שם. מור וש"ע סי' ה.
מד ע"י לעיל סעי' א, ה. וראה תהלה לדרד סק"ה.
מה מודכי שם. ש"ע שם.
מו ב"י ד"ה נמי'ש וכן פת שכן הוא ממשמעות המרדכי שם.
מז וזמנותו תוס' שם בשם השו"ע מקוצי. אגודה פ"ו ברכות סי' קצא. מודכי ע"ז וזנו תתל בשם ראב"ה. תרומת הדין סי' לב. וראה מ"א סק"ב.
מח ש"ח שער האותיות אות ק דיני ברכת הנהנין כלל א אות ג נהרה. וראה גם לקמן סי' תרג סי' א.
מט תרומת הדין שם. מ"א סק"ב.
נ תוס' שם בשם השו"ע מקוצי. וכן מובא בשמו במרדכי ברכות שם. תהנות מיימוניות פ"ז מהל' ברכות אות ד. תרומת הדין שם. ש"ע שם.
נא דאו אינו יכול לסלק מן השולחן (לבוש סי' ה). עולת תמיד סק"ה. וראה מ"א סק"א. ע"ן חז"ר סי' קיב סק"א.
נב כוללעל סי' קסו מ"ד וסי' י.
נג מודכי ע"ז שם בשם ראב"ה. ש"ע שם. ובחז"ר סי' קיב סי' י.

לב שאינה מקבצ נקי.
לג בלוח ובסדר ברה"ג שם: ואם.
לד אגודה ברכות למ, ב סי' קצא. ב"י ד"ה ומ"ש רבנו פת נקיה. ונ"רע סי' א. וראה סק"ו. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.
לה ח"א סק"ה. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.
לו תוספתא שם. ירושלמי שם. תוס'. ורא"ש שם. רש"י שם ד"ה תוספתא. שור וש"ע שם. וז"ה בלוח ברה"ג שם ה"ה. סדר ברה"ג שם ה"ה. וראה הע"כ (ירושלמי) ה"ב ע' 93.
לז סי' זה בשע"ר לא הגיע לדיניו. וראה לוח ברה"ג פ"א ה"ז וסדר ברה"ג פ"א ה"ז וש"ע.
לח מ"א סק"ו בשם אגודה ברכות סי' קצב. בעניניו י"ט על הרא"ש שם אות ש. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה הקרי הלכות ח"ה פ, א.
לט מ"א סק"ו דעת הרמב"ם (שם פ"ה ה"ג, שפוסק כרבנן במשנה ג, ב שהחביב קודם לז' מינים, ה"ה הבא) שהחביב בש"ע סי' ריא סי' ב.
מ מ"ה ברכות פ"ו (ח, א). תוס' למ, א ד"ה חביב ה"ף מ, א, א ד"ה אבל ורא"ש שם. הרב רבינו יונה שם ד"ה ולענין. שבלי הלקט סי' קס בשם רבנו שע"י ובשם רבי שמואל רי חנינ גאון בשע"ר ברכות (שפוסקים כ"י ידודה במשנה ג, ב של' מינים קודם לחביב, ה"ה הבא). מור וש"ע סי' ריא סי' א. וז"ה בלוח וסדר ברה"ג שם ה"ה.

הלכות בציעת הפת קסח

משום חיוב מצוה¹¹ וכיון שהותר לו לבצוע הותר לו לכל סעודה זו שאינו כבוד שמים שירבך עליה ואח"כ יפרוש ממנה¹² ואף על פי שא"צ לברך על החשוב והכיבד אלא כשרוצה לאכול ממנה ובעל הבית זה שנוהר מפת של נכרים אינו רוצה לאכול כלל ממנה מכל מקום כיון שאם לא היה נוהר ממנה היתה חשובה והכיבדה לו אלא שהאיסור מונעו ממנה לכן אם ימצא עילה שיוכל שיאכלנה בחיתר כגון כאן שיחבב בה המצוה היתרו לו החכמים כי כל ברכות הנהנין תלויה בחיבות שעל חיבות הנאתו הוא מברך ומשבח להקב"ה¹³ אבל אם בלא איסור פת של נכרים אינה חשובה עליו מפת של ישראל צריך לברך על פת של ישראל¹⁴.

וכן לחיפך אם בעל הבית אינו נוהר מפת של נכרים ואין דעתו לאכול כל הסעודה אלא פת של נכרי כי היא נקיה ובני ביתו אוכלים פת שאינו נקיה של ישראל אע"פ ששתי הלחם מונחים לפניו צריך לבצוע על של נכרים הנקיה הואיל ואין דעתו לאכול אלא ממנה והיא חיבה עליו ואע"פ שבני ביתו יאכלו משל ישראל אין זה כלום הואיל והוא הברוע¹⁵ ז ברכת המוציא אין לה שיעור שאמילו אינו רוצה לאכול אלא פירור פחות מכוית צריך לברך המוציא¹⁶ ולא נתנו שיעור כוית¹⁷ אלא בברכת המזון¹⁸ ושאר ברכות אחרונות אבל לא בברכה ראשונה¹⁹ שאסור ליהנות מהעולם הזה אפילו משהו בלא ברכה²⁰.

ח כמה הרים אמורים בלחם גמור שדרך בני אדם לקבוע סעודתו עליו²¹ אבל מיני לחמים שיתבארו לפנינו²² שאין דרכם של רוב בני אדם לקבוע סעודתם עליהם אין מברכים עליהם המוציא²³ וברכת המזון רק כורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש²⁴ אלא אם כן אוכל שיעור שאחרים הגילום לקבוע סעודה לפעמים על שיעור כזה²⁵ לפי שברכת כורא מיני מזונות כוללת גם הלחם שהוא מזון²⁶ ולא קבעו לברך המוציא על הלחם אלא מפני חשיבותו שמועד הלכ"ט וכל לחם שאין קובעים עליו סעודה במלוא חשיבותו אלא אם כן יש בו כרי לסעוד.

וכן ד' ברכות של ברכת המזון לא קבעו עליו אלא מפני חשיבותו שמן התורה (א) היה

קונטרס אחרון

(א) שמן התורה בו ב"י²⁷, מ"א ס"ו/קצ"א סק"א, דלא כמו שכתב כאן ב"י, וכן דעת הש"ע כאן ב"י

- נד** תרומת הדשן שם, מ"א שם.
- נה** ראבי"ה שם, ש"ע שם ושם.
- נו** תרומת הדשן שם.
- נז** תוס' ורא"ש שם בשם הירושלמי, רמ"א ס"ה.
- נח** תרומת הדשן שם, ש"ע ס"ה.
- נט** ירושלמי ברכות פ"ג ה"א, רמב"ם הל' ברכות פ"ג ה"ב.
- נז** מור וש"ע פ"ג.
- ס** ש"י ס"י תעה ס"ה.
- סא** ברכות לג רע"א (ממשנה כלים פ"ז מ"ח) וברש"י שם ד"ה כוית.
- סב** כולקמן ס"י קפד ס"ב וש"י.
- סג** ברכות זט, א ד"ה כנור, ורא"ש שם פ"ז ס"י טו, ורמב"ם שם פ"א ה"ב ופ"ג שם, ושאר פוסקים. מור וש"ע ריש ס"י ד', ופ"ה בלוח ברה"ל פ"ב ה"א, סדר ברה"ל פ"ה ה"א.
- סד** חסוקות הגמ' ברכות ריש פ"ו, ר"ף ורש"י ותוס' ורא"ש שם, וראה גם לעיל ס"י קפו ס"א וש"י.
- סד** ב"י, לבוש ס"י, ב"ה.
- סה** סעי' ס"ג.
- סו** ברכות מב ע"א דשמואל אין הלכה כד' מונא אתמר. מור וש"ע ס"ו.
- סז** רמב"ם פ"ג נה"ל ברכות ה"א, השב"א ברכות שם ד"ה רב הונא, רא"ש ברכות פ"ג ס"י ל', מור וש"ע שם.
- סח** רב נחמן ברכות שם, ומסקנא דגמ' דשמואל גבי לחמניות מירידי בדקבע דוקא, מור וש"ע שם, ופ"ה בלוח ברה"ל פ"ה ה"א, סדר ברה"ל פ"ב ה"א.
- סט** ט"ז סק"ו, וראה גם לקמן ס"ב וש"י.
- ע** ברכות לה, ב, וראה גם לעיל ס"י קפו ס"א.
- עא** ס"י קנא.
- עב** סק"ה, סק"ה, סופקמ"א, סקמ"ג, ופ"ה דעת המג"ג כולקמן, ביאור המשך הברי' הקי"א ראה הע"ב (יות"ו) ח"ב ע"ג ז"ל.
- עג** ס"ג, וראה לקמן ס"ב ע"ה, שאפשר חזר בה ממש' ע"ג ב"י ד"ה ולענין הלכה.

הלכות בציעת הפת קסח

די בברכה אחת מעין ג' ^ט שהיו לא נאמר בתורה אלא פעם אחת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך ^ט ודרשו מפסוק זה לברך על המזון ועל הארץ ועל המקדש ^ט ודי בברכה אחת לכולם אלא שהכמים תקנו לברך על כל אחד בפני עצמו ולא תקנו אלא בלחם שגדילים לקבוע סעודה עליו אבל מיני לחמים שאין רגילין לקבוע עליהם אפילו הוא אכל ושבע מהם שנתחייב לברך אחריהם מן התורה ^ט דיו בברכה אחת מעין ג' של תורה ^ט אלא אם כן אכל שיעור שבני אדם קובעים עליו כשאוכלים מין לחם זה במקרה אבל אם רוב בני אדם אין קובעים עליו אף על פי שהוא קובע עליו בטלה דעתו אצל רוב בני אדם ^ט.

ומכל מקום אם הוא קבע סעודתו עליו ואכל עמו בשר ודברים אחרים כמו שנהגים בסעודת לחם גמור עד ששבע וגם אחרים רגילים לקבוע עליו אם אוכלים עמו שאר דברים כמו שאכל הוא מברך המוציא וברכת המזון ^ט וכן אם הוא שבע ממנו לבדו וגם אחרים רגילין לשבוע ממנו כשמלפתין אותו באוזה לפתן מברך המוציא וברכת המזון ^ט. ומכאן אתה למד ששיעור קביעות סעודה האמור כאן אינו כשיעור סעודה האמור בעירוב שהוא כג' ביצים ^ט שהיא פחותה שבסעודת עניים ^ט הבריאים ^ט ושם סעודה עליה אבל אינה סעודת רוב בני אדם הבריאים (כשאוכלין ממנו לבדו בלא לפתן ודברים אחרים)

קונטרס אחרון

והט"ז ^ט ומהיה להאומרים ^ט שמעין ג' ב' מינים היא דאורייתא, צריך לומר דארץ הפסיק הענין ^ט למעין ג' ^ט, אך אנן קיימא לן ^ט כהרמב"ם ^ט וסמ"ג ^ט עיין סי' ר"ט ^ט, וגם לכה"ג ורא"ש וטור יש לומר דארץ הפסיק היא אסמכתא דרבנן לאחר שתקנו מנין הברכות בפת ולא ב' המינים, וכן משמע בסמ"ג שהביא ב"י בסי' ר"ט ^ט שלא הקשה בפשיטות מדאמרינן ארץ הפסיק הענין אלא מסברא ונפשטה דסבירא ליה מנין הברכות דאורייתא (ולפי הטעם שנתבאר בסידור ^ט אתי שפיר טפ"ט ^ט):

פב ע"י רש"י ברכות דף מא ע"א ד"ה אכילת פרס. וכן הוא במשנה רפ"ח דעירובין פב, ב. ונפ"ס פ"א מ"ח עירובין ה"ט. ש"ע מי' תש ס"ז. מ"ז שם ספ"ה. וכתב כ"י, שלחתי ר"ש במשנה שם שיעורו ב' ביצים ושני שליש (ראה ב"י שם ד"ה ומ"ש כפי). וראה גם לקמן מי' שם ס"ז (ועד"ז שם שהעיקר כסברא הא). סי' תפ"א. ולענין אכילת פרס ראה לקמן סי' תרי"ב. סדר ברה"ג פ"ח ה"ב.

פג מונה פ"ח דפאה מ"א.

פד ע"י ש"ע סי' תש ס"ז. מ"ז שם ספ"ז.

פה ספ"ז.

פז שאילתת פ"ר יתרו מפנ"ג. ברה"ג (הובא בעור סי' רפ). רש"י ברכות לה, א ד"ה הכי. רא"ש ברכות פ"ו סי' מו. מור סי' רט. מ"ז שם ספ"ג.

פז ברכות מ"ד, א.

פח וא"כ מוכח לכא"י דפ"ל שנינין הברכות בלחם הוא מ"ח.

פט שמעין ג' הוא מורכב, וא"כ י"ל שגם מנין הברכות בלחם מורכב.

צ ה"ל ברכות פ"ח ה"ב.

צא מ"ט כו (בהל' ברכות שאינן בסעודה).

צב ס"ג. בשע"ר סי' ה' לא תעיל לדינו.

צג כסופו.

צד סדר ברה"ג פ"ב ס"א.

צה שא"כ י"ל שנינין הברכות מ"ח.

עד ע"י בקורא קמ"א ש"ג. וראה גם לקמן סי' קפו ס"ב. רס"י קמ"א. לוח ברה"ג פ"ח ה"א. סדר ברה"ג פ"ב ה"ב.

אבל בסדר ברה"ג שם כתב מעט אחר, שכן התורה לא נדרו"ב בבחי' ז' אלא על כרי שבעה וחכמים תקנו לברך אפילו על כית (כדלקמן סי' קפד ס"ב וש"ג). ולא תקנו בלחמים אלו שאין דרך לקבוע עליהן. והנפקא מינה בין ב' ובעינים, ראה לקמן סי' וסמ"ג. סדר ברה"ג שם ה"ב. וד"ב. ש"ג. וראה הע"ב תשע ע' 51. ולמעשה אם בריך מעין ג', ראה א"ק ח"ד ע' כד וש"ג.

עה ודברים ה' י.

עו ברכות טו, ב. וראה גם לקמן סי' קפו ס"א.

עז כדלקמן סי' קפד ס"ב וש"ג.

עח אבל בסדר ברה"ג שם ה"ב ה"ג חושש ל"א שאף בפתו משיעור קביעות סעודה חייב בכה"ז אם אכל ושבע ממנו וש"ג. וראה הע"ב תשע ע' 51.

עט רמב"ם הובא ברא"ש ברכות פ"ו סי' ל. רבנו יונה ברכות מב, א ד"ה א"ל ר' נתן. טור וש"ע שם.

פ מ"א סק"ג. ובל"ה בלוח ברה"ג שם ובסדר ברה"ג שם ה"ג. אלא שאין ובלח ברה"ג כתב "אם הוא קבע סעודתו עליו, ואילו בסדר ברה"ג כתב "עד ששבע ... ונדרו"ב בכה"ז מור"ח. וראה הע"ב תשע ע' 51. הע"ב (ירושל' ח"ב ע' 109).

פא מ"א שם בסופו. ובל"ה בלוח ברה"ג שם ובסדר ברה"ג שם ה"ב. וראה הרכי החיים (ברכת בג"ע ח"ד סק"א).

הלכות בציעת הפת קסח תנמ

(אלא כשיעור עומר לגולגולת לב' סעודות¹³) שאל"כ מה הועילו כאן לשער שיעור שאחרים קובעים עליו עם איזה ליפתן¹⁴ הרי גם על ידי ליפתן אין שם סעודה עליה נפחות מכו' ביצים פת¹⁵ שאל"כ למה הצריכו בשתי סעודות של עירובי תחומין כשתי סעודות פת¹⁶ אם נפחות מכו' ראו לי לב' סעודות ע"י ליפתן יהא די בזה לערובי תחומין מקל והומור מלפתן של פת מכו' סעודות שמערבין בו¹⁷ כל שכן הפת הנאכלת בב' סעודות הללו.

ואם מתחלה היה ברעתו לאכול מעט וכיך בורא מיני מזונות ואח"כ נמלך ואכל שיעור שרוב בני אדם קובעים [סעודה¹⁸] עליו וכיך אחריו ברבת המזון אע"פ שלא כירך המוציא לפניו¹⁹ כגון שלא היה כרי קביעות סעודה כמה שנשאר לפניו אחר שנמלך²⁰ אבל אם נמלך לאכול עוד כשיעור קביעות סעודה מלבד מה שאכל כבר צריך ליטול ידיו²¹ ולכרך המוציא תחילה וא"צ לכרך תחילה ברכה אחת מעין ג' על מה שכבר אכל²² לפי שצמזמך עם מה שיאכל להפטר בברכת המזון כיון ששניהם מין לחם אחר משא"כ כאוכל דבר שמתעין ברכה מעין ג' לפני סעודת לחם גמור שאין מצטרפין זה עם זה להפטר בברכת המזון אלא צריך לכרך תחילה ברכה אחת מעין ג' כמו שיתבאר בס"ר ר"ח²³:

מ ואלו הם מיני לחמים שאין דרכם של בני אדם לקבוע סעודתם²⁴ עליהם פת הבאה בכיסנין²⁵ ולהמנינות²⁶ ומרוקנין²⁷ ומריחא²⁸.

פת הבאה בכיסנין יש מפרשים²⁹ שהיא פת עשויה כמין כיס שממלאין אותה קודם אפייתה ברכש³⁰ או בצוקין³¹ או שקרים או אגוזים או שאר כל מיני פירות או תבלין אע"פ שהעיסה עצמה נלושה במים לבד³² ונאפתת בתנור או במחבת בלא שום משקה (כגון עפ"ל פלארין³³ או פאווילא פלארין³⁴) ובכלל זה³⁵ מה שעושים כמורים עיסה רחבה

ח"ב ע' 96 ואיק"ל ע' 112 ואיק"ל.
 קו ס"י זה בשוע"ר לא הגיע לירושלמי, וראה ש"ע שם ס"י.
 סדר ברה"ג פ"א הל"ו.
 קז וכו' בלוח ברה"ג פ"ח הל"ג סדר ברה"ג פ"ב הל"ה.
 קח שמואל בברכות ז. א. ויתבאר לקמן.
 קט ברכות שם. ויתבאר לקמן ס"ב.
 קי דב יוסף ברכות דז. א. ויתבאר לקמן שם.
 קיא ח"א סקמ"א. ויתבאר לקמן שם.
 קיב רבינו חננאל תובא בעיקר ע"ך סדר. הרב רבנו יונה ברכות מא. כ ד"ה שאין. השב"א שם ר"ה נמצא. טור וש"ע פ"י. וכו' בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם הל"ו פסק: (א) שזוהו לכו"ע בלי חולק. (ב) הדינו רוקא כשרמולוי העיקר ועיקר עשייתה לערוב ולתענג. וילא לקנה סעודה. (ג) אין בכלל זה עיסה הממלאת בשומשום... שאין עיקר עשייתם לערוב ותענג אלא לטמן ולהשביע. (ד) במילוי בשר או גבינה וכו' מברכים המוציא והמנין כסתי לכו"ע בלי חולק.
 קיג ע"י ק"א ריש ספ"ב.
 קיד מוכר.
 קטו כ"ה ר"ה ונ"ש והוא. מ"ז סק"ג.
 קטז ענה עם מילוי תפוחים או מירקחת פירות. ראה מ"א סק"ב. שלי"ה שער האותיות אות ק (דיני ברה"ג כלל ר' ב ברה"ג).
 קיז ט"ז סק"ו. וכו' בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם: ואין בכלל זה כו. וראה יע"ח (ג). והוא יע"ח (ב) ע' כו. כו. דרכי החיים (ברכת כמ"מ ח"ב סק"א).

צו עירובין דף פג, ב. (האוכל במדה זו ה"ו בריא ומבורך). שהם מן ביצים וחומש, שהוא שיעור עשירית האיפה (עשרון). ראה רש"י בשלח טו. לו. הוצי עשרון למעדה אחת. וכו' בלוח ברה"ג פ"ח הל"א. אבל בסדר ברה"ג פ"ב הל"ב כתבו: ובשיעור זה רבו בו הערות, ולמעשה יש להניח שמשמש ביצים כנוניות למעלה עד הצי עשרין אם הוא לא שבע ממנו, וכיך המוציא על מית לחם אחר תחלה וכיך המנין לצאת לידו, ובדאי עשרין, כשלה דעתו אצל כל אדם לידו וכיך המוציא וכרהמ"ו עליו לברך.
 צז ראה מ"א סק"ג.
 צח וכו' בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג פ"ב הל"ג כ"י ביצים. וראה דרכי החיים (ברכת כמ"מ הל"ד סק"ב).
 צט עירובין פב. ב. ש"ע ס"י תפ"ז לקמן ס"י תח ס"א. וכו' בשתיפי ממואת לקמן ס"י שפו ס"ו.
 ק עירובין כג. ב. ש"ע ס"י תפ"ז לקמן ס"י שפו ס"ו לקמן שיתופי ממואות.
 קא כ"ה בלוח ברה"ג שם ס"ב.
 קב ודא"ש ברכות פ"ז ס"י ל. וכו' בלוח ברה"ג שם.
 קג ח"א סק"ד בשם מהרש"ח ח"א ס"י קעג.
 קד ולכרך ענפי' ברעלני' ס"י קנח מוס"א.
 קה וכו' בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם הל"ד כתב לצאת ידי כל ספק ולכרך תחלה מעין ג' וישנה מעט ויטול ידיו וכיך המוציא ויאכל עד כדי שבעה (בצירוף אכילה הראשונה) וכיך ברה"גו אם אכל כשיעור ר' ביצים לפחות באכילה האחרונה. וראה הע"ב (ירוש'י)

הלכות בציעת הפת קסח

ובפולה וממלאים אותה בשומשמן ואפילו אם המילוי הוא רב מאוד ועיקר הכוונה כפת זו לאכילת המילוי מ"מ מין דגן הוא חשוב ואינו בטל לגבי המילוי ^{קסח} ואע"פ שהוא רב ממנו ולכך מברכין עליו בורא מיני מזונות ^{קסז} וגם המילוי נפטר בכרבה זו שהוא מפל למין הדג ^{קסז}.

הוא שמתכווין ג"כ לאכילת מין הדגן שהיא העיסה שבה המילוי אע"פ שאין זו עיקר הכוונה אבל אם אין מתכווין כלל לאכול העיסה כגון אותם רקוקין דקין שנותנים מרקחת עליהם שהדבר ידוע שאין מתכוונים כלל לאכול העיסה רק שבאים לרדק המרקחת ^{קסב} עליהם כדי שלא ישפנו הידים מהדבש הרי הם מפלים לגבי המרקחת וברכת המרקחת פוטרתן ^{קסב} ואפילו אם אבל תחלה המרקחת ונשארו הרקוקים לברם ^{קסב} אבל במדינות אלו שמתוכם המרקחת על הרובשגין (שקורין לעקו"ך פלאד"ן ^{קסז}) שטובים למאכל א"כ כוונתו ג"כ על אכילת הרובשגין ומכך עליהם בורא מיני מזונות ^{קסב} ופטר את המרקחת שהוא מפילה למין הדג ^{קסז}:

י וכל עיסה שהמילוי מפל אליה אף על פי שאוכלה לבדה אחר שנמל המילוי ממנה אינו מברך עליה אלא בורא מיני מזונות ולא המוציא הואיל ובשעת אפייתה היתה כאה בכיסוסין ^{קסז} אבל אם אינו אוכל אלא המילוי שנמל ממנה לכדו מברך עליו ברכה הראויה לו שהכל או בורא פרי האדמה או בורא פרי העץ ^{קסז}.

ובל זה (ג) כשהמילוי הוא מפירות וכווצא בהם מדברים שאין דרך לקבוע סעודה עליהם

קונטרס אחרון

(ב) ובל זה כשהמילוי בו (וצריך עיון קצת דהא דבש דרך ללפת בו פת ^{קסז}) וכן דעת רמ"א בס"י קס"ח סעיף י"ג. וכן הוא בהדיא בריא"ז ^{קסז} שממנו מקור הדין בשבילי לקט ^{קסא} ואגור ^{קסז} (שהוא הר"י מטאריני שהביאו הרא"ש רפ"ק דסוכה ^{קסז} והר"ן פ"י דשבת ^{קסז} כמבואר בשלטי גבורים שם בשבת ^{קסז}) עיין שם שכיטנין עשויים לקנות ופשטיד"א לקביעות סעודה משום הכי מחלק שם בניניהם. וכן משמע מלשון הרי"ף ^{קסז} ורא"ש ^{קסז} שקראו כל אכילת עראי כיסנין, א"כ

קכח מ"א סק"ז. וכ"ה בלוח ברה"ט פ"ה ה"ה. סדר ברה"ט פ"ג ה"ז.

קכט ואמרו עילי מ"ט שמילוי רבש היו פת הבאה בכסנין. ביאור המשך דברי הקול"א ראה הע"ב (יורו"ד) ח"ב ע"ג.

קל הלכה זו דמילוי בשר כ"י וכתבוהו השב"ל לקט ואגור בשם ר' ישעיה' הובאה בשלטי גבורים ברכות (ל, א) אות א בשם ריא"ז (פסקי ר' ישעיה' אחרון ז"ל, פ"ז מדל' ברכות אות ג) בשם מ"ה (מורי ויקני דרב, ר' ישעיה' הראשון, פסקי הרי"ה, פ"ו דברכות ל"ג, ב), ושם מבואר בהדיא לדלק בזה. כ"י כיטנין (מילוי רבש וכו') לפשטיד"א (מילוי בשר וכו').

קלא ס"י קנ"ג.

קלב ס"י רמ"ג.

קלג ס"י א: ה"ר ישעיה' דטראני.

קלד על המנשה קכ, א (מד, ב); ה"ר ר' ישעיה' מטראני ז"ל.

קלה אות ג במפוי: הר"ן הביא דברי ריא"ז. ראה הע"ב ירושלים ע"ג. כללי הפוסקים וההוראה כלל קעה.

קלו ברכות נ"ג, א.

קלז ברכות פ"ז ס"ה.

קיא כדלקמן ס"י ריב ס"א. סדר ברה"ט פ"ג ה"ב וש"ג.

קיא ריא"ז הובא בשבילי הלקט רס"י קנ"ג ובאגור ס"י רמ"ג (לענין מילוי בשר הנוגס, דלקמן ס"ה). שליה שם כלל ב ס' ו בסופו הובא במ"א סק"ז. וכ"ה בסדר ברה"ט פ"ב ה"ג.

קכ הגהת תשב"ץ ס"י רצ"א. אגורה ס"י קנ"ג. אליה רבא סק"ג. מ"א ס"י קנ"ג. ראה לקמן ס"ד ובס"י ריב ס"א ובבלוח ברה"ט פ"ד ה"ה ובסדר ברה"ט פ"ג ה"ז. הדינו "אפילו אוכל אח"כ המילוי לכדו אחר שברך על העיקר", משאיכ' כשאנו אוכל אלא המילוי כדלקמן ס"י ובלוח ברה"ט וסדר ברה"ט שם.

קכא ברכות ז"ל, א. תוס' שם, ל, ב ד"ה כל. וראה גם לוח ברה"ט פ"ד ה"ג. סדר ברה"ט פ"ג ה"ג.

קכב כל בו ס"י ב' (ב, ג). שו"ע ס"ה וס"י רב ס"ב וס"י ריב ס"ב. מ"א סק"ג. וס"י ריב סק"ג. וראה גם לקמן שם ס"ג.

קכג ס"ז סק"א. ועי' מ"ז ס"י ריב ס"ק ה. וראה הע"ב (יורו"ד) ח"ב ע"י 121 וילך.

קכד עונת רבש עם מילוי מרקחת פירות.

קכה מ"א ס"י ריב סק"ה.

קכו כדלקמן במילוי.

קכז מ"ז סק"ח.

הלכות בציעת הפת קסח

לא ללפת בהם את הפת ולא למזון ולשובע אלא אוכלים אותם לקנות סעודה ולתענוג^{קסז} כמו"ש בסימן קע"ז^{קסח} ולכן אין דרכם של רוב בני אדם לקבוע סעודה ג"כ על הפת הממולאת מהם אבל אם המילוי הוא מדברים שדרך בני אדם לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת כגון בשר ודגים וגבינה^{קסח} וביצים^{קסח} וירקות^{קסח} (או שדרך לקבוע סעודה עליהם למזון ולשובע אע"פ שאין מלפתין בהם הפת כגון כרוב ותרדן וכל כיוצא בהם ממעשה קרייה^{קסח} שהם מעיקר הסעודה) כמו שיתבאר שם^{קסח} אין מילוי זה מוציא את הפת ממולאת בו מתורת לחם גמור שהכל קובעים עליו לפי שאם על זו אין רוב בני אדם נמנעים^{קסח} מלקבוע סעודה עליהם מפני המילוי שבה^{קסח} כיון שהמילוי ראוי ג"כ לקבוע עליו סעודה ללפת בו את הפת (או למזון ולשובע).

ויש ואמרים^{קסח} שאין חילוק בין מילוי פירות למילוי בשר וגבינה וכיוצא בהם ועלולם מברך ברא מיני מונות אלא א"כ אוכל שיעור שרוב בני אדם קובעים עליו והעיקר כסברא

קונטרס אחרון

הבאה בכיסוין פ"ה היינו שעשויה לאכלה בתורת כיסוין, דהיינו לקנות ולא לקביעות סעודה. וכן הוא בהדיא בהר"י^{קסח} שאינו מזון אלא מיני מתיקות כו', ופשטידיא עשוי למזון (ואפילו במילוי פירות משמע בתשב"ץ^{קסח} לברך המוציא, עיין אליה זוטא סעיף י"ז^{קסח}, אלא דהמ"א סי' קע"ז^{קסח} פירש בענין אחר). וכן הוא ג"כ כונת רש"י^{קסח} שמאכלה מועט, ורצה לומר שעשוי לאכול מעט לקנות סעודה או לתענוג בעלמא מחמת המלוי ולישה בחבלין. ומה שכתב הט"ז^{קסח} דאורחא נמלאת כו'^{קסח}, זה אינו דפשטידיא היתה מצויה מאד בימי רש"י ותוס', עיין תוס' ביצה דף ה' ע"ב וביב"א ט"ז סימן תק"ט בשם סמ"ג^{קסח} ומדרכי^{קסח} והג"מ^{קסח}. ועוד שרוב האי קנ"ס ורמב"ם^{קסח} פירשו בענין אחר א"כ מניל להוסיף עוד על מה שהזכירו בפירוש המפרשים שלא כמותם, ובפרט שיש"ל^{קסח} וביב"א^{קסח} מתמירים, אלא שהש"ע^{קסח} הכריע להקל (אבל להקל יותר מהש"ע אין לנו):

רבים הבאים נחמת המעדה ואוכל הפת בתורת מפלה להלפתן ושאר רבים שמברך המוציא וברכת המזון בבית.
קמז תניא סי' כה הובא במ"א סקמ"ד. ט"ז סק"ז ומכ"כ. ראה גם לקמן סי' פ"ה.
קמח ברכות מא, א ד"ה ואמורים.
קמט סי' רצא, בתנח"ת רבינו פרץ (לפי הגמס המועתק באגודה סי' קג): שא"צ לברך על פירות שבמליאות ואפילו בדרך עליה ברכת המוציא כי הקמח עיקר.
קנ סק"א.
קנא סק"ג.
קנב ברכות מא, ב ד"ה פת הבאה.
קנג סק"ב.
קנד קמ (מילוי צוק"י ובשמים).
קנה ע"א ד"ה אמר.
קנו מילת עה ד"ה ומצוריי אוכל נפש (הובא בהג"מ רבסמן).
קנז ביצה סי' תרפא.
קנח הל' י"ז פ"א אות ה.
קנט הובא בעיקר ערך כסן. ובשוע"י סי' פ"ב.
קס הל' ברכות פ"ג ה"ט. הובא בשוע"י סי' א.
קסא תנח"ת לשע"י דורא שילו סי' א אות ו. וראה הע"ב תשנא ע' 61.
קסב סי' ה' ונ"ש והוא. הובא בפ"ז סוף סק"ג.
קסג סי' פ"ה.

קלח מ"א סקמ"ד בשם ושל"ה שער האותיות את ק ריני ברד"ג כלל ב סי' ו, ובשם שלשו נבורים ברכות מב, א אות א בשם ר"א"ג ונ"מ"א סקל"ו ברעת הרמ"א. ועי' בקו"א, וכו' כלוח ברד"ג פ"ה ה"ג. ובספר ברד"ג פ"ב ה"ח לא כתב לקנות סעודה אלא רק לערוך ולתענוג. ואם הוא להמשיך תאות האכילה ראה ה"י צמח צדק ג, גרד.
קלט סעיף ב.
קמ ר' ישע"י הובא בשבלי הלקט רס"ו קנז ובאגור סי' רמז ובשלמו נבורים שם. שיע"י סי'. רמ"א סי"ג. וכו' כלוח ברד"ג שם וע"ד הל"ה. סדר ברד"ג שם ופ"ג הל"ו.
קמא מ"א סקמ"ד. וכו' כלוח ברד"ג פ"ה ה"ג. ובספר ברד"ג שם ליתא. ועי' ק"מ סק"ג. לקמן סי' קנז סי' א. סדר ברד"ג פ"ד ה"א.
קמב שלשו הנבורים ושליה שם. וכו' כלוח ברד"ג שם. ובספר ברד"ג פ"ב ה"ה. או אפילו מיני ירקות שאין משבעין ומלפתין בהן הפת.
קמג ראה תוס' ברכות מא, ב ד"ה הלכתא. רא"ש שם סי' כו. וכו' כלוח ברד"ג שם. ובספר ברד"ג שם: או אפילו אינו לפתן כלל אלא שהוא מדברים הנאכלים למזון ולהשבע ודרך לקבוע סעודה עליהם. וראה גם לקמן סי' קנז סי' א.
קמד סי' א.
קמה ראה הע"ב (ירח"ו) ח"ב ע' 127.
קמו ובספר ברד"ג שם: אם א"כ עיקר מונות באכילת פת זו בשביל המילוי שבתוכה והפת מפלה כמונתי וכמו המועד לחם גמור ועיקר מונות על הלפתן או על שאר

תסב הלכות בציעת הפת קסח

הראשונה^{קט} וירא שמים לא יאכל מהם פחות משיעור קביעת סעודה אלא בתוך הסעודה^{קס} למוזן ולשובע^{קסו} כמו שיתבאר^{קסז}:

יא ויש מפרשים^{קסח} שפת הכאה בכיסוף היא פת שנילושה בדבש או חלב והמאה^{קסח} או בשומן^{קסח} או בשמן (ג) או כמי ביצים^{קסח} או כמי פירות^{קסח} ויין^{קסח} או כשאר משקין^{קסח} חוץ ממים ואפילו (ד) עירב בה מעט מים אם הרוב הוא משאר משקין מברכין עליו בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין ג'^{קסח} ואע"פ שכל המשקין אין מוציין העיסה שנילושה בהם מתורת לחם^{קסח} לענין חלה^{קסח} מכל מקום אין דרך בני אדם לקבוע סעודה אלא על פת שנילושה כמים^{קסח} לפיכך אין בה חשיבות לחם גמור לברך המוציא וברכת המזון אלא א"כ אוכל שיעור שרוב בני אדם קובעים עליו^{קסח} וכן אם עירב בה חלבין הרבה^{קסח} יותר ממים^{קסח} אע"פ שנילושה במים לבד ואפי' אם עירב בה החלבין ורוב שתר מקמה שכמעט הרובש והחלבין הם עיקר^{קסח} והקמה הוא לדבקם ולהקפתם אין הקמה

קונטרס אחרון

(ג) או כמי ביצים ב' שבלי לקט^{קסח}, ומהתוס'^{קסח} אין ראייה כלל דאפילו כמי פירות ואפילו בתבלין הרבה ס"ל דלא מקרי כיסוף כלל כמו אובלייא"ש^{קסח}, עיין אבן העזר^{קסח}:
(ד) עירב בה מעט מים ב' ט"ז^{קסח} (ומה שהקשה המ"א^{קסח} לא קשה מידי, כיון שצ"י קביעות מברך ברכת המזון לחם גמור הוא לכל מילי, אלא משום דלא קבעי אינשי אינו מברך בלי קביעות כמו שכתב בה"ש^{קסח}, ובגמ'^{קסח} לא מדמי אלא ככהאי גוונא דאפילו קביעות לא מברך, כמו שכתב המ"א ס"ק כ"ח, וטרוקנין וזכיתו^{קסח}) (ואף ש"ל^{קסח}, ודו"ט אינו יוצא א"ה אלא ע"י קביעות משום דאין שמהוה אלא בלחם חשוב דקבעי עליה^{קסח}, עיין רא"ש פ"ז^{קסח} דבענין לחם שהוא עיקר אכילה):

קפא מ"ז סק"ז, וז"ה בלוח ברה"ג. שם. אבל בסדר ברה"ג שם כתב שיעור בה תבלין בלישתה ע"י שאין רוב בני אדם לאכול ממנה הרבה ולקבוע סעודה עליה מפני רוב התבלין.
קפב הש"ל תהות לשערי הורא שלו א את ג (וראה הע"ב תשצ"א ע' 67). בי"ח סוף ד"ה ונ"ש והוא פת. ו"א סק"ח. ט"ז שם. ור"א ס"ג, וז"ה בלוח ברה"ג שם. ובסדר ברה"ג שם ה"ט כתב שבעל נפש לא יקל אלא כשהרוב יותר מהקמח, כהרע"ה הב"ח ו"א הנ"ל. וראה דברי החיים (ברכת בגמ' ח"א סק"ב).
קפג דפוס ויניציאה ס' מא. הובא במ"א מוסקמ"ד. ביאור המשך דברי הק"א ראה הע"ב (רות"ג) ח"ב ע' 9. ביצה מג, ב ד"ה קמ"ל הובא במ"א שם.
קפה ראה תוס' ברכות מב, א ד"ה לתעניות.
קפו ס"ז וז"ה. ובדעים העולים את א.
קפז סק"ז.

קפח סק"ז. ביאור המשך דברי הק"א ראה הע"ב (רות"ג) ח"ב ע' 10.
קפט ו"ה ומה שפירש רבינו. ברכות לו, ב.
קפא שנומרו שם לח, א שנומרו עליה במ"א ואדם יוצא בתו"ח מצה נפשה. וראה לקמן ס' תמא ס"ג. וראה דברי החיים (ברכת בגמ' ח"א סק"א). הע"ב (רות"ג) ח"ב ע' 11.
קפב כאן בא לתרץ קושיה הב' שבמ"א שם. וראה הע"ב (ירושלים) ע' 12.
קפג ראה לקמן ס' קפח ס"ז וש"ל. וראה מחשבת חיים ס' לו.
קפד ס' לו.

קסח ו"א שם. וראה גם ק"א מוסק"ב.
קסה פרח שושן כלל א מ' ג. ד אדרן במקף הס'. וז"ה בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם לא הביא כ"ה דיעה הא' ופסק שמברכין המוציא ובהמ"א בבית. וראה תהלה לרור סק"ז. בני חיים סק"ב.
קסו היינו "מפני שהן באין לתבשל ולמוזן ולא לקנוח ותענוג כיון שהן ממולאים בבשר ובעיה ולא בפירות", כדלקמן ס"ז.
קסז מקף ד.
קסח הובא פ"ג מה"ל ברכות ח"ט. שר"ע ס"ג. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"ד. סדר ברה"ג פ"ב ה"ו.
קסט ח"א סד"ה ומ"ש והוא פת. מ"ז סק"ז. וראה גם לעיל ס' תמא ס"ג.
קע כ"ח ונ"ז שם.
קעא שבלי לקט ס"י קמט וע"י בקורא סק"ג.
קעב כסף חשונה פ"ג מה"ל ברכות ח"ט. ב"י ד"ה ומה שפירש רבנו שור"ע שם. מ"ז סק"ז.
קעג מ"א סק"ז.
קעד כ"ז שם.
קעה מ"ז סק"ז. וע"י בקורא סק"ד. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.
קעו מ"א סק"ז.
קעז ראה חלה פ"ב מ"ב. רמב"ם ה"ל כבורים פ"ז ה"ב.
קעח ובסדר ברה"ג שם ה"ז כתב: כי רוב בני אדם מוספין ממנה מעט ואין קובעין סעודה אלא על פת שנילושה במים לבדה.
קעט כ"ז שם. כסף משנה שם.
קפ רמב"ם שם. שר"ע שם.

הלכות בציעת הפת קסה

תסג

מפל אצלם לברך עליהם ברכה הראויה להם לפי שמלמד מה שהקמח מדבק ומקפה התערובת הוא מכשירו ומתקנו ג"כ לאכילה ומן הסתם ניתן הקמה בתערובת זה על דעת שניהם לדבק ולהכשיר וכיון שהוא מין הגן הוא חשוב ואינו כמל בתערובת כל שבא ג"כ להכשירו לאכילה ולכן מברכין על התרבות זו בורא מיני מוונות¹³⁹ ואם אבל שיעור קביעות סעודה מברך ברכת המזון על התרבות זה¹³⁹ (כמו שמברכין ברכת המזון על תערובת קמח תבואה בקמח קמניות שעשה מהם פת אם יש בתערובת כוית כבדו אכילת פרס קמח תבואה¹³⁹ כמו שיתבאר לקמן¹³⁹) אבל עיסה שנילושה במים ועירב בה מעט דבש והבלין אע"פ שטעם הדבש והבלין נרנש בעיסה אין מברכין עליה בורא מיני מוונות אלא המוציא וברכת המזון כיון שהרוב מים¹³⁹ וכן במעט חלב והמאה ושמן ושומן ושאר משקין ומי פירות ועל כן יפה עושים שאופין עוגות (שקורין שמאל"ץ קוכ"ץ) ללחם משנה כי אין שם רק מעט שומן¹⁴⁰.

יב ויש מפרשים¹⁴¹ שפת הבא בכיסוין היא פת שנלושה אפילו במים ואפילו אינה מתולבלת ואינה ממואלת אלא שעושים אותה עוגות יכשות וכוססין אותה לתיאבון ולא כדו להשביע (שקורין קיבל"ץ¹⁴¹).

ולענין הלכה יש להקל בדברי סופרים כדברי כולם ובפרט בספק ברכות שלא לברך ברכת המזון ד' ברכות על מה שלסבא אחת די בכריכה אחת מעין ג' כי אין כאן ספק של תורה אף אם אבל כדו שביעה¹⁴² שהוא חייב בכרכת המזון מן התורה¹⁴² שהרי מן התורה די לעולם בכריכה אחת מעין ג'¹⁴².

וכיון שמברך ברכה אחת מעין ג' אין לו לברך המוציא שלא יהיו ברכותיו סותרות זו את זו ועוד שברכת בורא מיני מוונות כוללת גם כן לחם גמור אלא שמפני חשיבותו הוציאוהו מכלל שאר מזון וקבעו לו ברכה בפני עצמו¹⁴³ וכל שאין ברור לנו שיש בו חשיבותו לחם גמור אין להוציאו מחזקתו¹⁴³ שהוא בכלל מזון בוראי ואע"פ שהמברך בורא מיני מוונות על לחם גמור לא יצא ידי חובתו¹⁴³ הואיל ונשתנה לעילוי וחשיבות נשתנת ברכתו מכל

קצה פירוש בירור טיו קיב סקלו (על רמ"א ס"ז). וכיה בביי בשם רשב"א ברכות לו, ב ד"ה רובשא וטיי רח"ה ונ"ש רבינו הלך דלא כטי"ז שם ס"ק ר שהצריך רוב קמח. וראה גם שו"ע סי' רד ס"ב לפירוש המ"י שם ס"ק יב. ו"ה בלוח ברה"ג שם ובפ"ה ח"ב סדר ברה"ג שם ח"ב ובפ"ה ח"ב.

קצו כן דעת הרמ"א שם. וה"ל שם. ור"ח שם. ונ"א שם שכתבו שיש להו דין כמנין. דלא כפ"ח שם.

קצא אבורהם ח"ל ברכות שערי א (ע' שר"י) בשם רבינו יונה. שו"ע סי' רח ס"ז. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ב ח"ג. סדר ברה"ג פ"ב ח"ג. וראה לוח ברה"ג פ"ב ח"ג ש"ה אף למי פת שנילושה בדבש שאכל שיעור קביעות סעודה.

קצב סי' רה, אבל סי' זה כשע"ה לא הגיע לידנו. וראה לוח בסדר ברה"ג שם.

קצג הרמ"א שם. ט"ז שם. סק"ג.

ר ט"ז שם. וראה גם לקמן סכ"ג.

רא ערוך ערך כמן בשם רב האי גאון. שו"ע שם. בלח וסדר ברה"ג לא הובאה דעה זו. וראה ברה"ש סי' טח סק"ג ותורת מנחם לסדר ברה"ג פ"ב ח"ג ש"ה סק"ה.

רב ב"ה ר"ה ונ"ש והוא. ט"ז סק"ה. וראה מ"א סק"ג. רג שו"ע שם. ט"ז סק"ג. (ואף לפי ח"ש אבן העזר ס"ז בסופו בפירוש דברי ר"ה ולענין הדין חזר בו בשו"ע). וראה ק"א סק"א. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ב ח"ה (אלא ששם כתב "כריכי שניהם" משום שלא הביא דעה ג').

רז וז"ה בסדר ברה"ג פ"ב ח"ה"ז (אלא ששם כתב "בניספ" שנילושה בחלב" משום שלא הביא מחלוקת רק בניספ" שנילושה בני פירות). ומיירי בסדר ברה"ג שם וקאם כלא שבע, כי בשבע יש להדמיר בכל אופן (שם ח"ה), דהו קפח שבע, כי תורה (שם ח"ה). וראה העני"ב תש"ע ע' 51. כלא המפסקם ודחוראה כלא רפה.

רד כדלקמן סי' קפד ס"ב וש"ג.

רה כדלקמן סי' ונק"א סק"א וש"ג.

רו דרישה סוף סק"א. וראה מ"ז שם.

רז וראה העני"ב (יורה"ד) ח"ב ע' 129.

רח משמעות ה"ה"ש שם ומ"א סק"ה. תשובת בית יהודה (עייאש) א"ח סי' מא. וז"ה בלוח ברה"ג פ"א ח"ג. אבל בסדר ברה"ג שם פ"א ח"ג כתב: "וצא, ויש חילוקין, ומספ ברכות להקלי' ושי"א. וראה ח"ל צנח צדק ע' ג. י. ב. יד. ב.

הלכות בציעת הפת קסח

מקום בספק לחם נגזר יצא שספק ברכות של דבריהם להקל¹⁰¹ ואפי' לכתחילה אין כאן חשש ברכה לבטלה¹⁰² שכיון שהקילו חכמים בדבריהם לצאת בספק ברכה אין זו ברכה שאינה צריכה ואינה לבטלה בודאי כיון שיוצא בה ידי חובתו ורשאי לאכול על ידה ואינו נושא שם שמים לשוא ולא לשקר שהרי מברך ה' באמת שברא מיני מזונות ולא עוד אלא שגם זה מזון הוא אלא שכשאינו יוצא בה ידי חובתו בברכה זו הרי זו ברכה שאינה צריכה ונושא שם שמים לשוא¹⁰³ אבל לא לשקר אפילו אם בירך על דבר שאינו מזון כלל.

וכל בעל נפש הרוצה להחמיר על עצמו לא יאכל פחות משיעור קביעות סעודה (אלא פת שנילושה כמשקן או מי פירות והיא ממולאת בפירות וכיוצא בהם¹⁰⁴) כי אם בתוך הסעודה למוזן ולשועב¹⁰⁵ כמו שיחבאר¹⁰⁶:

יג' לחמניות¹⁰⁷ הן רקקין דקים (שקורין נבלע"ש) ובקצת מדינות אלו (בלענע"ש) הנעשים מתערבות קמח ומים בקדרה בלילה רבה מאד¹⁰⁸ ושופכים על עלי יקות רהבים ונאמית כתנור עם העלים¹⁰⁹ או שופכים על מחבת שאין בה משקה שרינה כתנור בין שהרתיחה תחלה ואח"כ שפך בה בין ששפך בה ואח"כ הרתיחה¹¹⁰ ומעט משקה שמושחן המחבת שלא הישרף העיסה אינו נקרא משקה¹¹¹.

אבל אם יש בה משקה¹¹² אפילו אוכל מהם שיעור קביעת סעודה מברך בורא מיני מזונות ומעין ג' לפי שלא היתה עליהם תורת לחם מעולם לא כשעת לישתם כיון שבללתם רבה ולא כשעת אפייתם כיון שנמגנו כמשקה ואין לחם אלא האפי ולא ממזוג¹¹³.

ואפילו אותם (ה) שאין בללתן רבה מאד כל שאין בללתן עבה¹¹⁴ אין עליהן תורת לחם

קונטרס אחרון

(ד) ואפילו אורם בו כן משמע במ"א סק"כ במה שכתב רמ"א סעיף י"ד בהג"ה (וכן הוא בהדיא

ריז ש"לה שער האותיות את ק, עמק ברכה כלל ב סי' ג. הובא במ"ז מק"ט ובמ"א סק"כ. ב"ח ר"ה לחמניות. **ריח** ר' יתנן בפסחים ד, א - לענין חלה. ובג"מ פ"ו מהל' בבורים ה"ב. מור וש"ע י"ד סי' שבע ס"ב. וירושלמי פ"א דחלה ה"ג - לענין המוציא, וראה ב"י ד"ה פרוקיין ק"א סק"ו. וז"ה בלוח ברה"ג שם.

ריט סח"ק סי' קנא (קב, א). הגהות מייחזקות דפוס קושטא פ"ג מהל' ברכות. הובא בב"י ד"ה כל דבר רמ"א סי"ה. וראה גם לקטן סי' תנא סל"ו. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם סוף ה"א. וראה גם לקטן סל"ג. וראה לקטן סי' תנא סל"ו. כיון שאין העיסה הורשת בשמן או בשופן.

רב בלוח ברה"ג שם ה"ב. וכמו אותו שקורין פ"ח קוב"ץ. **רבא** ירושלמי פ"א דחלה ה"ג. מובא ברה"ה וכלו עלמא פסחים ל, ב. רא"ש פסחים פ"ב סי' מו. רבינו יונה ברכות ל, ב ד"ה לחם. רמ"א שם. וז"ה בלוח ברה"ג שם ה"ב. סדר ברה"ג שם ה"א.

רבב בלוח ברה"ג שם ה"ח. פירוש: שבללתן עבה אעפ"י שלא נגלגלו אותן בידים כדרך לישא עיסת קח שערבו קמח ומים בלילה עבה ואפי' בתנור או במחבת בלי משקה (כמו בלני"ש או לאמקע"ס עושקין מקמח חשים בלילה עבה). ובמדר ברה"ג שם ה"ו: כשאינה רכה יותר מראי אפי' שא"א לנגלגל בידים אלא מורפן בכף בקערה ואפוא בתנור או במחבת בלי משקה.

רט כולעל סי' קמו ס"ב. **רי** ע"י ב"מ"ש בסי' תרמו ראות לזה [אולי ה' שם ק"א שלא הניע לרינו. וראה שם סי' וס"א וסי' תרמ"א ס"ב. וכלול ספק שבר יש להקל בשעת הדחק ומיום שני של תג ולברך עליו]. וראה ארין צבי סו"ס ה.

ריא ראה לקטן סי' רטו סי' ושי"ג.

ריב אבן הנוזר ס"ח"ה ר"ה ולפי זה ובידנים העולים את ג. וראה גם ב"ח ונ"א שם. דזא כש"ה שער האותיות את ק רינו ברה"ג כלל ב סי' ב. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ח שם. אבל בסדר ברה"ג פ"ב שם מקול לאכול אפילו נילוש במים אם היא מנמולת בפירות, וכן מקול בנילושה ברכש אם הקמח מנוט ודרכש הוא דרוכ.

ריג ז"ה בלוח ובמדר ברה"ג שם.

ריד סי' ה' לוח ברה"ג שם ה"ח. סדר ברה"ג שם ה"ח.

רטו שנתבאר אינו לעול ריש סי' ולעיל סי' (ולכן לא סיים כאן דינו. וראה דרכי החיים ברכת במ"מ ה"ז א"א).

רטז תוס' ברכות נב, א ד"ה לחמניות. וד"ש שם סי' ל. הריב רבנו יונה שם ל, א ד"ה ואמר מור וש"ע סי' ה. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ח ה"ו. אבל בסדר ברה"ג פ"ב ה"ה כתב שלחשנותן הן מלילה רכה בעיסת הספגין, ובהלכה ז' כמורה דבאי דעת הוש' מחמירין. והוא הדעה המובאת כאן בפנים.

הלכות בציעת הפת קסה תסה

בשעת לישא ולא בשעת אפייה אם נמגנו במשקה^{דכ} אבל אם נאפו בתנור או במחבת בלי משקה לחם גמור הוא ומברכין עליו המוציא אפילו לא אבל שיעור קביעת סעודה^{דכ} שכיון שאין בלילתן רכה מאד דרכם של בני אדם לקבוע עליהם סעודה לפעמים אע"פ שאין בלילתם עבה לגמרי^{דכ}.

ויש אומרים^{דכ} שאותן שבלילתן רכה מאד אין מברכין עליהם המוציא וברכת המזון כשאוכל שיעור קביעות סעודה אלא כשאינן רקיקין דקין מאד אחר האפייה כגון ששפך הרבה על העלים או על המחבת עד שנעשו עבים קצת ע"י האפייה אע"פ שאינן עבים לגמרי^{דכ} אבל אם גם אחר האפייה הם רקיקים דקים מאד כגון אותם שאופים בפרוס כין ב' בהולים אין קביעות סעודה מועלת בהם לברך המוציא וברכת המזון לפי שאין עליהם תורת לחם כלל גם בשעת האפייה כיון שהם רקיקים דקים מאד ויש לחוש לדבריהם שלא לאכול מהם כשיעור קביעות סעודה^{דכ} כי אם בתוך הסעודה למזון ולשבע^{דכ}.

וכן במריחה הדיינו שלוקחים קמח ומים ומערבין ושופכין על הכירה והוא מתפשט ונאמרה^ד (י' יש אומרים^{דכ}) שאין עליו תורת לחם כלל ואפילו אוכל כשיעור קביעות סעודה מבכר בורא מיני מוננות ומעין ג'^{דכ}.

קונטרס אחרון

במדרכי פרק כל שעה^ד דאובלייא"ש תחלתם סופגנין, מכלל דאינה עבה לגמרי, אלא משום דסופה יעסה מברכין עליה המוציא כמו שכתב בתוס' ברכות דף מ"ב^{דכ}, דלא כמו שכתב ברא"ש שם^{דכ}):

(ו) יש אומרים שאין עליו כו' ש"ע^ד (ומ"ש המ"א^{דכ} להטור צריך עיון גדול שהטור חילק ביניהם. אלא ודאי שנמשך^{דכ} אחר גירסת הרי"ף^{דכ} דבטריחא אמרין גובלא^ד כו'. עיון

יותר מדי לתוך מחבת רחבה ומתפשטת שם על שולח המחבת ונעשה רק מאד גם אחר האפייה (שקורין בלינצנים).
רלא ש"ע סמ"ו. וכו"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. ועיי' בסו"א סק"ו.
רלב בסדר ברה"ג שם הוסף: ויש חילוק ואגמרים שמריחא מברכין עליה המוציא וברכת המזון כשיעור קביעות סעודה כמו במרוקין (ראה בק"א סוף סק"ו בבבאור דעה ו'), ומסיים שם (ועיי' בלוח ברה"ג שם): ויש לחוש לדבריהם שלא לאכול שיעור קביעות סעודה כל"א שברך המוציא על לחם אחר תחלה.
רלג רמז תקנ"ב. ביאור המשך דברי הק"א ראה הע"ב (ירוש' ח"ב ע' 13).
רלד ע"א ד"ה להמנות. וכו"ה בתורה לחם לח, א כרלקמן ק"א סק"ו.
רלה פ"ו ס"ו ל: שתחלתו וסופו עיפה ומבכר עליהם המוציא. אבל ראה שם ס"ו א. לקמן ק"א סק"ו.
רלו סק"ה סו.
רלז סק"א, להטור (שאינו נוהג בין מרוקין למריחא) צ"ע. ואילו המקור לדעה דב' בשני"ר שאינו נוהג לבאר בסוף הק"א. ביאור המשך דברי הק"א ראה הע"ב (ירוש' ח"ב ע' 14).
רלח הגור.
רלח כו. ע"א, וכו"ה הבי"ח ר"ה מרוקין.
רמ ומברכין במ"מ משא"כ במרוקין מברכין המוציא.

רנא ראה לקמן סמ"ו ש"א שכה אפילו בכלילה עבה לגמרי.
רנד תוס' ברכות לח, א ד"ה לחם. שם מב, א ד"ה להמנות. דא"ש פרק כיצד תברכין ס"ו י"א וס"ו ל' ועיי' בק"א סק"ה (הדינו רלא ברא"ש שם) וסק"ו. וכו"ה בלוח ברה"ג שם. ובסדר ברה"ג שם ה"הו הבא ב' יערת בזה, ומסיים: וזבוב לחוש לדבריהם שלא לאכול כי אם בתוך המעודה.
רנה ראה הע"ב (ירוש' ח"ב ע' 13).
רנו הרב רבנו יונה ברכות לח, א ד"ה ואי בשם ר"י הוקן. ודרכי שם ס"ו קב. בי"ח ד"ה להמנות. של"ה שער האויות. אות ק דיני ברה"ג כלל ב אות ג. ודא סק"מ. א"ה ודא סק"ב. וראה גם בלוח ברה"ג שם ה"ג. סדר ברה"ג שם ה"ו.
רנז עיי' סו"א סק"ו. של"ה שם כלל ב אות ג בתו"ה.
רנח הרב ש"ש שם. וכו"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה דרכי היות (ברכת במ"מ ח"ו סק"ב).
רנט וכו"ה בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם כתב: כי אם שברך המוציא על לחם אחר תחלה, ולא הזכיר למזון ולשבע. וראה שם ח"ו. וראה הע"ב (ירוש' ח"ב ע' 13).
רל ברכות ד', ב וברש"י שם ר"ה גביל מרחה. בלוח ברה"ג שם: (כמו אותן בלינצנים שאופין למגנן) כיון שנתפשטו מאד על המחבת. ובסדר ברה"ג שם: על גבי קרקע הכירה והתנור ... וכן אם שפך קמח מכלילה רכה

תסו

הלכות בציעת הפת קסח

(אבל טרוקנין דהיינו שעושים גומא בכירה ונותנים בה קמח ומים מעורבים בה¹⁰¹ אע"פ שבלילתה רכה מאד¹⁰² מכל מקום כיון שע"י האפיה נעשים עבים מועלת בהם קביעות סעודה לברך המוציא וברכת המזון¹⁰³ כעל לחם גמור אבל בפחות משיעור קביעות סעודה מברך בורא מיני מזונות¹⁰⁴ הואיל ובלילתו רכה מאד ואין דרך רוב בני אדם לקבוע עליהם סעודה):

יד וכל מיני לחמים הללו שאין דרך רוב בני אדם לקבוע סעודה עליהם אם בא לאוכלם בתוך הסעודה¹⁰⁵ לקנות סעודה ולתענוג להלך מכובד המאכל¹⁰⁶ כמו שרגילין

קונטרס אחרון

שם בהר"ר¹⁰⁷ (וכן צריך לומר ברא"ש¹⁰⁸ מדכתב דטרוקנין סופה עיסה, וכן הוא בירושלמי¹⁰⁹ שהביא במלחמות ספ"ב דפסחים י"ג, א"כ אף בלא קביעות נמי כמו שכתב רמ"א ס"ד בהג"ה. ולפי מה שכתב המ"א סק"כ¹¹⁰ אתי שפיר¹¹¹, עיין הו"ט ברכות ל"ח¹¹² להלך בין סופה עיסה לנילוש דהוה גובלא כטרוקנין¹¹³ דדוקא לגירסתו¹¹⁴ ברש"י צריך להפריש בניהם¹¹⁵, אבל לגירסת הר"ף¹¹⁶ היא טריאת וטריאת דארעא גיעא טפי, משום הכי בעי מאי מברך, ואפילו הכי מהני בה קביעות, ומדקרי לה גובלא מכלל שהיא כעין גביל מירחא שהיא כל כך בלילה רכה שתיאפה מחום מועט¹¹⁷, ואינה בגומא אלא ע"ג קרקע, כמו שכתוב באבן העזר¹¹⁸ (וגם מה שכתב אבן העזר זה אינו, כדמשמע מלשון הר"ף פרק כל שעה¹¹⁹ שכתב על ארעא, וכן משמע ברי"א¹²⁰ שם בשלטי גיבורים¹²¹ דקרי לה חררה, אם כן כל שכן לגביל מירחא שבכירה¹²², אבל לנהמא דהנרקא ודכותח אין הכרח כלל דמהני קביעות¹²³, משום הכי סתם הטור. וכיון דאפילו בפסור מן החלת מהני קביעות, מכלל שבטרוקנין שחייבים א"צ קביעות לפי דעת הטור שהמוציא תלוי בחלה. והוא הדין במיני טיגול משמעות הטור דא"צ קביעות¹²⁴, מדמסיך להם טרוקנין וטריאת, וכתב אבל טריאת כו'¹²⁵). אבל לידין¹²⁶ שאינם תלויים זו בזו יש לומר דטריאת דארעא היא אפילו בגומא כטרוקנין¹²⁷, ואף אם אינה כן¹²⁸, מכל מקום יש לומר לרב יוסף¹²⁹ דתלי טעמא משום גובלא הוא הדין לטרוקנין¹³⁰:

רנד לגרסת הגמ' שלנו, שמברכין עליו במ"מ.
רנה של רבנו יונה שם לו, ב ר"ה מריאת: שכבירה עצמה עושין גומא ונותנין שם קמח ומים ונבלגין אותו ונאפה שם, ונראה שגרוס חזית [בחדל].
רנו לה, א ר"ה הא, שנפריש לתעת רש"י בין מריאת ת"ל למריאת דארעא שמברכין עליו במ"מ.
רנז שבין מריאת סתם ובין מריאת דארעא מברכין עליהם במ"מ, ובוח"ל פסק הפוסק כדל"ל.
רנח ראה העני"ב (ירוש"י) ח"ב ע' 18.
רנט צ"ע מקומנו. וראה העני"ב שם ע' 20 הע' 10 שאפשר הוא מ"ח"ד ואינו שריך לבאן, וכאן צ"ל: אלא ע"ג קרקע כדמשמע מלשון הר"ף.
רס פסחים יא, ב: והכא דאפה מצד על ארעא.
רסא אות ב.
רסב דמועיל קביעות סעודה.
רסג ויתבאר לקמן ק"מא ספ"א.
רסד כדלקמן ספ"ו רעה הא'.
רסה ד"א קובע סעודתו עליו מברך המוציא.
רסו לפסק השו"ע ספ"ו שטרוקנין מברכין במ"מ, והיכת בחלה (ול"ד ס' שבט ס"ח). וראה גם לקמן בספ"ו.
רסז שדאי בלילה רכה מאד והיכת בחלה וברכת במ"מ.
רסח דמריאת אויה בגומא.
רסט ברכות לה, רע"א.
ער שדינה כמו מריאת שמברכין על עיניהם במ"מ כדלא קבע. והיא הריעה רב' שבשע"ר.

רמא ברכות שם ורש"י ד"ה כובא דארעא. וראה גם לקמן ס' תמא ס"ו. בלוח ברה"ג שם ה"ט הוסיף בחצ"ע: וכן כששופך קמח ומים לתוך הכלי. ובסדר ברה"ג שם הוסיף: וכן אפי' הרבה לתוך המחבת עד שעשעה עב קצת אחר האפה (שקורין בלענים).
רמב מ"א ספ"ג.
רמג מ"ו וטורא בברכות לה, א. ש"ע שם. וכו"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה גם לקמן ס' תמא ס"ו.
רמד רב יוסף ברכות יח, א. ש"ע שם. וכו"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.
רמה מהרח"ח הובא במחד"כ שם רמז קל. דא"ש שם ס' ל. תהנות מינונות שם פ"ה אורח מ. שכלי הלחמט ס' קטנ. מור ושולע"י ס"ח. וכו"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"ג. סדר ברה"ג פ"ב ה"י.
רמו כדלקמן ס' קעו ס"ב וש"ל.
רמז ד"ה הא.
רמח ברכות פ"ו ס' יא.
רמט חלה פ"א ה"ג.
רנ ונביאו גם הרא"ש כאן, שמברכין המוציא בטרוקנין. ונפטר במלחמות שם הדיוני מנעשה אילפם.
רנא וסק"מ - להלך בהו בין בלילה רכה לרכה מאד.
רנב בין טרוקנין דמברכין המוציא לגומא דארעא דמברכין במ"מ, כמבאר ברא"ש שם.
רנג ע"א ב"ה לחם. ובדף מב, א ר"ה לחנניית. וראה לעיל ק"מא ה.

הלכות בציעת הפת קסח

שכוססין עונות וישנות בסוף הסעודה^{רמ"א} או מיני מתוקה^{ט"ב} אינם נפטרים בברכת הפת וצריך לברך עליהם בתחילה בורא מיני מזונות^{רמ"ג} כמו שצריך לברך על פירות שאוכלין בקנחת סעודה^{ט"ד} כמי'ש בס' קע"ז^{ט"ה} אלא שהפת הוא כביסנין לפי שנחלקו בה ויש אומרים שלחם גמור הוא מה שיש אומרים שהוא פת הבאה כביסנין לפיכך אין לברך בתוך הסעודה אלא על מה שלדברי הכל נקרא פת הבאה כביסנין^{רמ"ג}.

אבל אם בא לאוכלם למוזן ולשובע הרי הם באים מחמת הסעודה ונפטרים בברכת הפת^{רמ"ג} כמו שנפטרים כל מעשה קדרה שבתוך הסעודה שבאים למוזן אף על פי שאין מלפתין בהם את הפת כמו שיתבאר שם^{רמ"ג} ואפילו מיני עיסה הממולאים בפירות א"צ לברך אפילו על הפירות כמו שיתבאר על שאר הפירות שבתוך הסעודה לפי שהפירות הללו הם מפילים עליהם שיהיה מיני דגן ונפטרים עמה בברכת הפת הואיל והיא באה בתוך הסעודה למוזן ולשובע כמו שהם נפטרים עמה בברכת בורא מיני מזונות כשמברך עליה שלא בתוך הסעודה^{רמ"ג} או בתוך הסעודה כשהיא באה לקנחת ותענוג ואין להחמיר ולקח קצת פירות מן העיסה ולברך עליהם כי היא רכה לבטלה אם אוכל גם העיסה^{רמ"ג} ואפילו מיני עיסה שבלילתם רכה מאד ונגמנו במשקה שאין עליהם תורת לחם כלל אפילו כשאוכלים מהם שיעור קביעות סעודה אעפ"כ נפטרים בברכת הפת כשבאים בתוך הסעודה למוזן ולשובע כמו שנפטרים כל מעשה קדרה שבאים לתבשיל ולמוזן^{רמ"ג}:

מז אבל כל דבר שבלילתה עבה לגמרי שיש עליו תורת לחם בשעת לישה יש אומרים^{רמ"ג} שאפילו ירכיבו במים ועשאו סופגנין ובשלו במים או טיגנו במשקה לא נתבטלה תורת לחם ממנו לענין המוציא וברכת המזון כמו שלא נתבטלה ממנו לענין חלה^{רמ"ג} ואם אוכלו בתוך הסעודה נפטר בברכת הפת כמו שאר לחם גמור ואפילו אוכלו לקנחת ולתענוג בלבד.

ויש אומרים^{רמ"ג} שנתבטל ממנו תורת לחם על ידי בישול או טיגון ואפילו אוכל ממנו שיעור

רע"א מ"א סק"ב.
ערב הרב דבני יונה שם ט"א, ב ר"ה ואומרים, מ"א שם.
 ובלוח ברה"ג שם: כמו שתיילין שכוססין עונות וישנות (שקרוין קיבל"ך) בסוף הסעודה או מיני מתוקה (כמו טיה שקרוין טאר"ב).
רע"ג רב שושן בברכות ח"א, ב לפי' התוס' שם ר"ה אלא. והרב דבני יונה שם (ולחש"ז סק"ז) אשתמיטתיה הוא מחדתה והוא דפשיט כיון דלדעהר"ף כו' וע"ז בנה יסודו וסיים לא היה כו' ונתפחן הוא. וכו' בלח בלוח ברה"ג פ"ה הל"ג סדר ברה"ג פ"ב הל"ג ועם הוסף: אבל לא לאחריהם מעין ג לפי שנפטרים בברכת המזון. וכו' לקנח ס' קעו סוס"כ גבי פירות.
ערד שבלו הלקט שם.
ערה ס"ב וע"ג.
רעו אבן העזר ר"ה ולפי' דנתברר ובידעים העולים את ג. והיונו פת שנילושה במשקין או מי פירות והיא מנוולתה כפירות וכוונתו בהם (לעיל מוס"ב). וכו' בלוח ברה"ג שם. אבל סדר ברה"ג שם כתב: הוין מפת שנילושה בלח וכוונתו בו (משא"ש פת הדמולאת במיני מתוקה אף שנילושה במים בלבד פוסק שם הל"ז וה"ש שבברכתה במיני שנילושה). והוא בפסקי הסידור ע' כח.
רעז שריה שער האריותות אות ק, ריני ברה"ג כלל ב אות ה. ומ"א סק"ב. וכו' בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג

שם.

רע"ח ס' קעו מ"א וע"ג.

רע"ט הגהת תשב"ץ ס' רנא. של"ה שם כלל ד אות ב.

מ"א סק"ז ומקב"ב ס' קעו סק"ג. וע"ז בלוח

ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה גם לעיל ס"ט וע"ג.

רפ של"ה שם כלל ב אות ד. ומ"א סק"ב. וכו' לקנח ס' ריב מ"א וע"ה. לוח ברה"ג פ"ה הל"ג. סדר ברה"ג פ"ג

הל"ג. וראה הענין (ירוש' הל"ב ע' 132). וכו' גם

כשהרקיען כגלים לתרחקת ובא לאכלם אח"כ לבדם,

כדלעיל ס"ט. וכשאנו אוכלם בעת התיקוח ראה לעיל ס' וע"ג.

רפא שריה ראה שם סף אות ג. דלא כס"ז סק"ג. ע"י

בחש"ז.

וכו' בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם

ה"א. ושם הוסף: אבל אם אוכלו לקנח או לתענוג צריך

לברך כמו בלחצניות וכו"ב.

רפב ר"ת ברכות ל', ב ר"ה לחם. מפסח ל', ב ר"ה רבול.

טור ריעה ר"ב בש"ע ס"ג. וכו' בלוח ברה"ג פ"ה

ה"א (ריעה ב). וראה לקנח ס"ז וק"א סק"ז שאף בריעה

זו פירש כהרצתה הפמ"ג לחלק בין מינח בטרבת לבישול

בקררה. ועפ"ש יותר בסדר ברה"ג פ"ב הל"ב שלא הוכרז

אלא רעת סמ"ג הל"ל.

חלה פ"א מ"ה לפי ר"ת שם.

רפג דבנו ומשונן חלה פ"א מ"ה. רחב"ן הל' חלה כו, ב.

ריעה ה' בש"ע שם. וכו' בלוח ברה"ג שם (ריעה

הלכות בציעת הפת קסח

קביעות סעודה אינו מברך אלא בורא מיני מזונות ומעין ג' וי"ח ואפילו אם הוא בענין שקדני לחם לענין חלה כגון שבשעת לישה לא היה ברעתו לבשלו או לסגנו ואחר כך נמלך¹³⁷ שהוא חייב בחלה¹³⁸ לפי שבתלה הכל הולך אחר גלגול הקמח במים שאו הל חיוב חלה ולפיכך כשהיה עליו תורת לחם בשעת לישה שהיתה בלייתה עבה מיר הל עליו חיוב חלה ושוב לא נפקע ממנו ע"י בישול וטיגון אבל לענין המוציא וברכת המזון הכל הולך אחר האפיה כשנעשה ראוי לאכילה וכל שלא נאפה בתנור או במחבת בלי משקה אינו קרוי לחם¹³⁹ ואם אכלו בתוך הסעודה לקטו ולהענוג אינו נפטר בברכת הפת¹⁴⁰.

וירא שמים יוצא ידי שניהם ולא יאכלנו אלא בתוך הסעודה¹⁴¹ למוון ולשוכע אבל המנהג להקל כסברה אחרונה¹⁴² (כי כן עיקר¹⁴³):

פז ואף לסברא הראשונה יש אומרים¹⁴⁴ שא"צ לברך המוציא וברכת המזון אלא כשאוכל שיעור קביעות סעודה שאל"כ די בברכת בורא מיני מזונות ומעין ג' כמו לפת הבאה בכיסנין שהוא ג"כ לחם גמור לחלה¹⁴⁵ ואעפ"כ כיון שאין רכסם של בני אדם לקבוע עליה אין מברכין עליה המוציא וברכת המזון¹⁴⁶ אף על מיני טיגון ג"כ אין דרך לקבוע סעודה עליהם (ולפי דבריהם אף לסברא הראשונה צריך לברך עליהם בורא מיני מזונות בתוך הסעודה אם אוכל מהם מעט לקטו ולהענוג¹⁴⁷).

ויש חולקים¹⁴⁸ (ואומרים שאינם דומין) לפת הבאה בכיסנין שהיא ג"כ לחם גמור¹⁴⁹ לדברי האומרים שהיא פת שנילושה במשקין או מי פירות אבל מיני טיגון שבשעת לישתם היו לחם גמור¹⁵⁰ לא נפקע מהם שם לחם גמור ע"י טיגון או בישול לענין המוציא וברכת המזון כמו שלא נפקע מהם לענין חלה לסברא הראשונה.

אבל לדברי האומרים¹⁵¹ שפת הבאה בכיסנין היא פת גמורה שנילושה במים לבר אלא שאח"כ מלא אותה רבש או במיני פירות או עשה ממנה עוגות דקות יבשות וכוססין אותו להתיאבון¹⁵² ואף שבשעת לישה היה לחם גמור וגם נאפו בתנור בלחם גמור אעפ"כ אין מברכין עליהם המוציא וברכת המזון הואיל ואין דרך רוב בני אדם לקבוע עליהם כל שכן עיסה שנילושה במים ואח"כ בישלה או מטיגה במשקה או כרדש שכוראי המיטון כרדש אינו גרוע ממילוי כרדש האפוי בתנור שמבטלו מתורת לחם גמור שהרי המילוי

(הא) מדר בה"ג שם. וראה תהלה לרד"ק מקב"ז. הע"ב
 (ויהו"ז) ח"ב ע' 132.
רפה מ"א מקל"ח. וז"ל בלוח בה"ג שם ה"א וכפרר בה"ג שם ס"ב.
רפו ט"ז מקב"ז. מ"א מקל"ב.
רפו משנה חלה שם לפי רבינו שמשון שם. מור וש"ע וי"ד ס' שבט ס"ג, רבוב כ"ע מרד דרוב.
רפה תוס' שם אפי' לשפת ר"ת הג"ל (שבתחלה סבר כן). וז"ל רבנו יונה ברכת לה, א ד"ה ומה. רבינו ירמיה נתיב מן ה"ה (קטנה ד).
רפט מ"א מקל"ח ד"א בנ"ד"ה שם בכל ב סוף אות ג. וז"ל בלוח בה"ג שם. ולכן כתב לקטן "ירא שמים כ"י למוון ולשוכע". אבל בסדר בה"ג סתם "כ"א בתוך הסעודה", ברש"י¹. שכל ענין הן באין למוון ולשוכע (כפשוטו דלקטן ס"ז).
רז סמ"ק שם. הובא בתורות מיינוניות שם. רא"ש פתחים פ"ב סי' פו ובה"ל חלה ס' ב בשם מר"ם. שור"ע ס"ג.
רצא כ"י ד"ה כל (קטנה, סמ"ג). רמ"א ס"ג. מ"ז מקב"ז. מ"א מקל"ד.
רצב בשר"ע ס' שבט ס"ג, גם לענין חלה, כיון שהחולקים על ר"ת המה הרבים ובראי (ק"א סוסק"ז). וז"ל לקטן סוף ס"ג. וז"ל בספר בה"ג שם.
רצג ט"ז סוסק"ז וראה גם שם סוסק"ז.
רצד כרלעיל ס"א.
רצח כרלעיל מ"ח וס"א.
רצו כרלעיל ריש ס"ח.
רצז רמ"א ס"ג. ש"ה ראה שם אות ג.
רחצ לענין חלה, כרלעיל ס"א. וראה הע"ב (ירושלים) ע' 133.
רצט אף לענין המוציא.
ש לעיל ס"ז.
שא לעיל ס"ב.

הלכות בציעת הפת קסח

אינו אלא כפנים ובמזונו כל העיסה היא שרויה כרכש ובלועה ממנו ככולה וגם לא נאפית בתנור כלל^ט.

וכבר נתבאר למעלה^י שמן הדיו יש להקל בדברי סופרים^{יא} וכל שכן כאן שהמנהג להקל בכל ענין^{יב}:

וי וכל זה כשיש תאר לחם על העיסה^{יג} אחר המזון^{יד} והבישול כגון שנאפית במחבת אלא שהיה שם מעט מים שנתבשלה בהם כשעת אפייתה או מעט משקה שנמגנה בהם כשעת אפייתה^{טו} כמו פשמיר^{טז} א ופלאר^{יז} וקרעפלי^{יח} יך.

אלא שהפשמירא ופלאר^{יח} שהן ממולאות בכשר וגבינה יש אימרים^{יט} שהן פת הבאה בכיסוין אפילו אם נאפו בתנור ואין מברכים עליהם המוציא וברכת המזון בלא קביעות סעודה לדברי הכל^כ ואם אוכלן בתוך הסעודה נפטרות כברכת הפת אפילו הן ממוגגות מפני שהן באין לתבשיל ולמזון ולא לקנוח ותענוג. כיון שהן ממולאים בכשר וגבינה ולא כפירות^{כא}.

אבל מוני עיסה שנתבשלו בקדרה (כמו ורימולי^{כב} בל"א שקורין בארצנו לאקשין^{כג} וכן קרעפלי^{כד} במקומות שאין אופים אותן כלל במחבת שיש בה משקה אלא מבשלים אותן תחלה ואחר כך ממגנין אותן) אין עליהם תאר לחם כלל ואין להחמיר בהם כלל שלא לאכלם בלא המוציא וברכת המזון אפילו בקביעות סעודה ואפילו הן התיכות גדולות שיש בכל אחת כוית ויותר^{כה}:

קונטרס אחרון

(ו) והבישול כגון בן מ"א^{טז} (אף אם המצינו לומר שזה אינו לפי משמעות התוס') וסודרכי^{טז} ושיע^{יז} ורמ"א^{יח} דלא הקילו אלא בלאקשין לפי שהן דקין יותר, מכל מקום יש לסמוך בזה על הכרעת סמ"ג^{יט} והג"מ^כ שבב"ש^{כא}, וכן משמע בר"י^{כב}, כיון דבלאו הכי לא קיימא לן כר"ת גם בחלה כגון כמו שכתב המ"א^{כד} דלא כשי"ך^{כה}, וכן בדיון ההחולקים על ר"ת המה הרבים ובתראי^{כה}.)

ואפילו היא מנוולת כו'.
שיא ח"א סק"ה. וראה לעיל סוס"א.
שיב רמ"א שם.
שיג ב"ח ד"ה ומ"ש ובלבד. מ"ז סק"ה. מ"א סק"ו. תע' ק"א סק"ו. וכ"ה בלוח בה"ג שם ה"כ ובסדר ברה"ג שם ה"ב (ושם: שקורין קנייילדך או קרעפליך [נפוחה או כיסנים]). ואם חור ואפאה בתנור או מנגה במחבת - ראה סדר ברה"ג שם.
שיד סק"ו. ביאר המשך דברי הקו"א ראה הע"ב (ורו"ח^ה) ח"ב ע"ג שפ.
שטו ברכות ל"ב, ב ד"ה לחם. וראה פסחים ל"ב, ב ד"ה רכולי.
שטז פסחים רמ"ה הקבב.
שז ס"ג.
שיח שם.
שיט עשין כו.
שכ ה"ל ברכות פ"ג דפוס קושטא.
שכא ד"ה ונהדות.
שכב פסחים י"א, ב ד"ה הילכך.
שכג ראה שו"ע יו"ד סי' שכמ ס"ג.
שכד סק"ב.
שכה יו"ד שם סק"ה.
שכו וגם בהם ב"י סד"ה כל דברי. וראה כללי התוספים והדורותא כלל סג.

שב ע"י אבן העזר ד"ה והשתא אין אנו צריכין להקל כמו שיולק רמ"א בדאמת זה אינו. אלא דדפי דעת רמ"א וסייעתו דס"ד דחז"י בלישה דחד ע"כ זה אינו אלא להתבשר [לעיל ס"א וש"ל] וסייעתו.
שג ס"ב.
דש ובסדר ברה"ג פ"ב ה"ב שם ספק באוכל פחות מכו"ד שבעה הוי ספק בדברי סופרים וש"ל. וראה הע"ב תשע ע' 51.
שה כהלעיל סמפ"ג. וראה דרכי החיים (ברכת במ"פ ח"ו סק"א).
שו תוס' ברכות ל"ב, ב ד"ה לחם. פסחים ל"ב, ב ד"ה רכולי. מור. רמ"א ס"ג.
שז מ"א סק"ו. שהוא כהכרעת סמ"ג (מ"ע כו בדני שאר ברכות שבמקום ונ"ע קטא) בין שימות ר"ת ור"ש. הובא בהגהות מיימוניות דפוס קושטא פ"ג מהל' ברכות. ר"ן פסחים ל"ב, ב ד"ה הילכך. וע"י בקו"א ז.
שח רמ"א שם. ודום מוני עונה עם מילוי כשר וכיו"ב.
שט כהלעיל סוס"א.
שי אפילו להסבירם שהמזון בשמן אינו מכלול מתורת לחם, ולכן "אין להחמיר שלא לאכל שלא בתוך הסעודה כי"א כשיעור קביעות סעודה" (לח בה"ג פ"ח ה"א). ומגורו באבן העזר ס"ג בדריעם העולים אות ז. אבל בסדר ברה"ג שם ה"ח לא הובאה דעת זו, ולכן כתב בה"ב

הלכות בציעת הפת קסח

ידן כמה דברים אמורים בעיסה שנתבשלה אבל לחם גמור שנתבשל לא נתבטל מתורת לחם ע"י בישול אפילו לסברא האחרונה ואפילו ע"י מיגון^{ט"ז} ומברכים עליה המוציא וברכת המזון^{ט"ח} אפילו בלא קביעות סעודה ואפילו אם נימנה בכישול ולא נשאר מכל פרוסה אלא כזית^{ט"ט}.

אבל פרוסה פחותה מכזית בין שהיתה פרוסה גדולה ונחלקה בכישול^{ט"ז} בין שהיתה פחותה מכזית^{ט"ח} קודם שנתבשלה^{ט"ז} יצאה מתורת לחם ע"י בישול לענין ברכה אפילו אם נראה שיש בה תאר לחם^{ט"ז} שכיון שנתבשל אינו חשוב תאר לחם^{ט"ז} ומכרך בורא מיני מזונות ומעין ג' אפילו אם אוכל שיעור קביעות סעודה מפירושים פחותים מכזית^{ט"ח} ואפילו נדבקו על ידי הכישול ויש בהם עתה כזית ויותר בכל החיבה אלא שקדם הכישול לא היה בכל אחד בפני עצמו כזית^{ט"ז}.

והוא שנתבשלו (ח) ככלי ראשון^{ט"ז} אבל אם הניחם^{ט"ח} בקערה ועירה עליהם מכלי ראשון תלוו במחלוקת שנחלקו בעירוי אם מבשל ככלי ראשון אם לאו^{ט"ט} לכן יש למנוע שלא

קונטרס אחרון

(ח) והוא שנתבשלו בו בה"ג^{ט"ז}, מרדכי^{ט"ח}, ועינין במרדכי בפרק כירה ט"ח בשם רא"ם^{ט"ט} להחמיר אפילו בכלי שני משום חסרון ידיעתנו^{ט"ז}, ויש לומר שהוא משום שבת וסקילה וחסות כמו שכתב הרא"ם שם, אבל אין להחמיר כל כך בספק ברכה שהיא דרבנן^{ט"ח}, עינין מ"א סי' רט"ז^{ט"ט}.

שלג הרב רבנו יונה ברכות לו, ב ד"ה על ק"ל. ראו' שם פ"ו סי' י. מור וש"ע סי'. וראה גם לעיל סי'.

שלד הרב רבינו יונה שם. טור. מ"א סק"ב.

שלה מ"א סק"ב. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.

שלו טור וש"ע שם. לבוש שם. מ"א סק"ד. אל' וזמא סק"ד. אליה רבא סק"ב. עיי' גמ' ברכות לו, ב דאית ב' פירושים כזית. (הוכחה זו הביא באבן עזרין ל"א סק"ב.) וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם (ברעת ה"יש אמרים). וראה גם לקמן סוף סי' כ. ועיי' ק"א סק"י. ואם אבר תואר לחם (לא ע"י בישול רק) עיי' שריה, ואח"כ בגלן יחד עיי' שיש כזית בכל החיבה – ראה לקמן ריש סי' כ"ט.

שלו מרדכי ברכות רמז קנז. ב"י ד"ה ופירוש. מ"א סק"ה. משא"כ כשתנו לכלי שני, כגון שהבאר לקמן סוף סי' ט"ז. ועיי' בקו"א סק"ה. וז"ה בלוח ברה"ג פ"ה ד"ה. סדר ברה"ג פ"ה הל"ד.

שלה מלוח ברה"ג שם: לפירושי מצות שהם כזית בכל אחד.

שלת ראה מור יוד' סי' סח. וראה לקמן סי' שיה סי' ט"ז.

שמ ברכות פ"ז, ג. והוא בב"י ד"ה ופירוש רש"י.

שמא ברכות רמז קט.

שמב רמז שב.

שמג דאום השלם סי' רעד מלאכת מבשל.

שמד הובא בתורת מימוניות הל' שבת פ"א אות א.

וראה גם לקמן סי' שיה סי' ט"ז.

שמה ולענין מצה בפסח – ראה לקמן סי' תסא סי' ה'.

שמו סק"י. וראה גם לקמן שם סי' ט"ז.

שכו אצ"ל: ע"י מיגון אפילו לסברא האחרונה ואפילו ע"י בישול" (וראו הע"ב ירוח"ו ח"ב ע' 90). ובלוח ברה"ג פ"ה ה"ג: (ואו קרעפליך שיש בכל אהל כזית שאופן במחבת בלי משקה אח"כ מנגננן לפי מש"ת שמוילוי בשר וביעה אינו מוציא העיסה מתורת פת) לא נתבטל מתורת לחם ע"י בישול.

שכח ברייתא ברכות לו, א. מוש"ע סי'. וז"ה לוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג פ"ב ה"ג. וראה גם לקמן סי' תעא סי"ח.

שכט ירושלמי ברכות פ"ו ה"א. רבנו יונה ברכות לו, ב ד"ה ולפ"ך. רא"ש שם פ"ו סי' י. מור וש"ע סי'.

של מ"א סק"ב. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.

של רש"י ברכות לו, א ד"ה שהפרימות קיומתו. מרדכי ברכות פ"ו רמז קט.

שלא ש"ע סי'. לבוש סי'. ת"א סוף פ"י תעא סק"ה. וראה גם מ"א סק"ב. וז"ה בלוח ברה"ג שם. אבל

בסדר ברה"ג שם הביא ב' הדעות בה, אם צ"ל נמדה בכישול עד שלא נשאר כזית או אפי' כשפיר הפת פחות מכזית קודם הכישול ועדיין יש בהם תואר לחם. ומסקי' ומסקי' ברכות הל'ה, וע"מ כל בעל נפש חומר לעצמו שלא לאכול מהן כדי שביעה (מחשש ס' בחג"ז דארייתא) אם יש עליון תאר לחם (כשלא נמדה בכישול) כי אם שיכרך המוציא על כזית לחם אחר תחלה. וכמנען יש להחמיר בכל ענין (אפילו בפחות מכדי שביעה). ועיי' דרכי החיים (ברכת כמ"ב ח"ט סק"א).

שלב כמו שנהנין לעשות מצה בפסח לפרר המצה ולבשלה (לוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה

ש"ת אדר"ג סי' ו' שיש בזה חשש אימור המין).

הלכות בציעת הפת קסח תעא

לאכלם כי אם בתוך הסעודה אם נראה שיש עליהם תאר לחם^{טו} דהיינו שנוכר וידוע שהוא לחם^{טז}.

אבל אם הלך מהם תאר הלחם על ידי העירווי ואפילו פירוים השרויים במים צוננים שהלך מהם תאר הלחם על ידי שרייה זו^{טז} מברך עליהם בורא מיני מזונות ומעין ג' ^{טז} אפילו אם אוכל שעור קביעות סעודה שכבר נתבטלו ויצאו מתורת לחם לגמרי^{טז} כיון שאין כוית בכל אחד ^{טז} וגם לא תאר לחם וכל שהמים מתלבנים מחמת הפירוים כבר הלך מהם תאר הלחם^{טז} והוא הדין לחתיכות פת שמייבשין על הגחלים ושורין אותו בשכר^{טז} שאם אין כוית בכל אחד ואין תאר לחם מברכין עליהם בורא מיני מזונות^{טז}:

יט וכן פירווי לחם^{טז} שמחברים ומדבקים אותם בקערה ברבש או חלב או מרק^{טז} אם אין עליהם תאר לחם מחמת זה^{טז} ואין בכל אחד בפני עצמו כוית^{טז} אין מברכים עליהם המוציא וברכת המזון אפילו בקביעות סעודה^{טז} כמו בבישול וטיגון וסברא האחרונה שכתבאר למעלה^{טז} שכן עיקר.

אבל פירווי לחם שאינו מחוברין יחד^{טז} אע"פ שאין עליהם תאר לחם מפני שהן דקין ביותר^{טז} מברכין עליהם המוציא וברכת המזון^{טז} אפילו בלא קביעות סעודה אפי' על פירוד אחד דק כקמח מברך המוציא^{טז} שכיון שהוא פת בפני עצמו בלי תערובת שום משקה בתוכו המחברו ומדבקי^{טז} אינו יוצא מתורת פת לעולם (ט) ואפילו אם נתון פירוים דקים

קונטרס אחרון

(ט) זאפילו אם נותן בו רב ל"ט ^{טז} (ועיין שם ברא"ש^{טז} ואינו מחובר יחד כו', משמע אע"ג דשרוי בקערה לרככה מצנימותה כדפרש"י^{טז}, הפך לכאורה ממה שכתבו בה"י^{טז})

שמו מ"א מקב"ח. וז"ה בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם.

שמו ש"ע מ"א מקב"ח. וז"ה בלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם: נכרים שהם לחם אפי' ולא עיסה. וכן כל פסע שנוכר שם ה"גטו תאר לחם מפרש דהיינו: נמחה הלחם בבישול ... שנומח והלך תאר הלחם האפי' מזה ... שנומח קצת הלך מזה תאר לחם דאפו ... ונמוחו קצת עד שהלך מזה תאר הלחם ונראים כפירווי עיסה ... נמוחו קצת ונעשו כעיסה ואין עליהם תאר לחם ... נמוחו קצת ונעשו כעיסה.

שנח כסדר ברה"ג פ"ב ה"א: אם ע"ז נמוחו קצת ונעשו כעיסה ואין עליהם תאר לחם אפי' ועי' מ"א מקב"ח.

שמש כסדר ברה"ג שם: שנשו בצוננין וזן מרובה ונמוחו קצת עד שהלך מזה תאר הלחם ונראים כפירווי עיסה. ואם לא שהו בתוכן עד שילך תאר הלחם מעליהם ותבאר לקצת מזה ס"פ.

שנט וז"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"א. וכסדר ברה"ג: מאחר שנתהלה לא היה כוית בכל פירווי לביד.

שנז ח"ט ברכות ל"ב, ב ד"ה אגור. וחדו"ב שם רמז קמ"ג. וראה ק"א סק"ג. וז"ה בלוח ברה"ג שם.

שס מ"א מקב"ח. וז"ה בלוח ברה"ג שם. וכסדר ברה"ג שם: מברך במ"מ ומעין ג' לעולם.

שסא ס"פ. ועי' הע"ב (ירוש'י) ח"ב ע' 139.

שסב וז"ה בלוח ברה"ג שם ה"א. סדר ברה"ג ח"ד.

שסג כסדר ברה"ג שם: שאין נראה בו תואר לחם לעין אע"פ מראונו עמו בו ולא נתבטל מתורת לחם.

שסד רבנו יונה שם. רא"ש שם. מור וש"ע מוס"ד. וראה גם לקצת ס"ה תשא סוס"ח.

שסה ראה פרישה אות ה. וז"ה בלוח ברה"ג. סדר ברה"ג שם. וראה גם לעיל ס"ז וש"ג.

שסו רבנו יונה שם. דף ל"ג, א ד"ה חז הצננות. רא"ש שם וס' י"ג. מור. ס"ז סק"ג. וז"ה בלוח ברה"ג שם.

שסז מ"א (גירסת הרא"ש ולקצת: אגור רב חייא בר אשי אגור רב).

שסח ס"ה. י"ג. ביאר המשך דברי קה"א ראה דרכי הרי"ם (ברכת במ"מ ח"י סק"א). הע"ב (ירוש'י) ח"ב ע' 24 ואילך. וראה גם ח"י צנח צוק קצת, א ד"ה מפור דק דק.

שסח ד"ה אגור רב יוסף.

שסט שם ד"ה פת צנמא.

שסז ד"ה אגור רב יוסף.

תעב

הלכות בציעת הפת קסח

לתוך איזה משקה לפי שעה לרככם ואינם שוהים בתוכו עד שילך תאר הלחם מעליהם ע"י שרייה זו מברך עליהם המוציא ^{ט"א} אע"פ שאין עליהם תאר לחם מחמת שהם דקים ביותר ואפילו אם נתנם במשקה הם שהיד סולדת בהם אם הוא בכלי שני שאינו ממשל ^{ט"ב}:

ב וכן אם פירד הלחם לפירורים דקים כקמח וחזר וגבלם יחד ^{ט"ג} אפילו נשרו תחלה במים עד שהלך תאר הלחם מהם ^{ט"ד} כיון שעכשיו יש בהם כוית צריך לברך עליו המוציא וברכת המזון שבכוית א"צ תאר לחם ^{ט"ה} ואפילו לש אותם ברותחין של כלי שני (י) ואפילו

קונטרס אחרון

ומ"א ^{ט"ו}, אבל מדמייתי אביי ^{ט"ז} מליקט מכולן להביצא על כרחך צריך לומר שהחיבור לא מהני כלל לאפוקי מתורת לחם אלא מתואר להם, משא"כ בשרייה לפי שעה דמיירי שם כדמסיק הרא"ש שם, אבל בשרייה מרובה מודה להחוס' ^{ט"ח}, וכן הלבוש סעיף י"א לא כתב יש מי שאומר ^{ט"ט} משום דלא פליג כלל, דלא כפרי חדש ^{צ"ו}:

(י) ואפילו אם לש בו רמ"א סי' תע"א ^{צ"ג} עיין שם בחק יעקב ^{צ"ג}, ובמ"א שם סק"ה ^{צ"ג} דאפילו בכהאי גונא דמתקריא ^{צ"ג} כינסין זמנין דמצה עשירה היא, מכלל דבהכאי גונא לא הויא כיסנין. ועיין שם במ"א סק"ה דכל שכן אם לא נאפיה ^{צ"ג}, אם כן אם טייגה דינה כלחם שלם מטוגן, ורש"י ^{צ"ג} (ועיין במנחות דף ע"ה ע"ב ^{צ"ג} שלא הזכיר כלל ואפאן ואם כן הכא נמי יש לומר דלא נקטיה בדוקא אלא לאורחא דמילתא) שפירש שאפאן, לשיטתיה אהיל דמיירי בבישול ^{צ"ג} שמבטל מתורת לחם ממנו פחות מכוית, ולכן אי אפשר להפקיע הבישול אלא ע"י אפייה ^{צ"ג}, אבל להרב רבינו ניוה ^{צ"ג} דמשום שנתפטר לפחות מכוית לתוך נחטבל מתורת לחם ^{צ"ג}, יכול לחזור ע"י דבק טוב המחבר אפילו קמח לעשותו לחם לחלה והוא הנגבל במשקה, כמבואר בירושלמי ^{צ"ג} שהביא הרא"ש בהלכות חלה ^{צ"ג}, אבל בתביצא כל פירור הוא בפני עצמו ואינו נבלל זה בזה. ומה שכתב המ"א ^{צ"ג} ואפאן, הוא לרבותא ^{צ"ג}, כמו שכתב בס' תע"א ^{צ"ג}, וכן משמע ממה שכתב ^{צ"ג} אם עירב קמח וטגנן כו' ^{צ"ג}, משמע דבלא תערובות פשיטא דתורת פת עליו. ואין לוומר דזהו לר"ת ^{צ"ג}, דאם כן מאי מהני קמח הא בלילתן עבה. ואין לוומר שטיגנן אחר אפיה ועירב הקמח בלישה, הרי נאפה

שעא מכות לג, מע"א, ואם הלך מהם תאר לחם ע"י שרייה זו נתבאר לעיל טוף סי"ח. ועי' בקורא סק"ב.

שעב מרכיבי רמז קמו בשם בה"ג. וראה ק"א סק"ה.

שעג ושי"ג. וז"ל בלוח בה"ג שם. ובסדר בה"ג שם: והוא שלא שהו בתוכו כ"ב עך שפגמו והלך תואר הלחם האפי אלא עינין נטרבו שרם לחם אפיו ולא עמה.

שעג כמו שנקטין בפסח בקמח געה (לוח בה"ג פ"ה ה"ט). ועינין בסדר בה"ג פ"ב ה"ט. וראה שו"ת אה"ד סי' (י).

שעד ידעו שם שנתפטר לפחות מכוית לתוך נחטבל מתורת לחם יכול לחזור ע"י רבם טוב המחבר" (ק"א סק"ה). משא"כ לעיל סי"ח ולקמן בפנה הסעיף שנתבטל מתורת לחם ע"י בישול "אי אפשר להפקיע הבישול" (שם). ובלוח בה"ג שם (ליתא לתובת "אפילו נשרו", רן): "ונבלם יחד תחלה" - הינו קרם שהלך תאר הלחם מהם, שאז נשאר עליו תורת לחם; משא"כ כשנשרו תחלה עד שהלך תאר הלחם מהם ונתברק אח"כ בלישה אין תזור עליו תורת לחם. וראה העי"ב (ירוש' ח"ב ע' 140).

שעה ז"א סק"ה' ונחמ' ברכות ל, א. וז"ל בלוח בה"ג שם, אבל בסדר בה"ג שם אינו מוחלק בין נבלם תחלה או נברק אח"כ לכוית, וכתב: אע"פ שיש במ"א כוית ויותר מברך עליהם במ"מ ונענין ל' לעולם, ולא אמרו שכיות לחם אפיו אינו מתבטל מתורת לחם כבישול אפי' אין בו תואר לחם אלא ככוית ראשון הנשאר קיים משעת האפיה אבל לא נתפטר וחזר ומתברך בלישה.

שעו סק"ה.

שעז ברכות לז, ב.

שעה שם ד"ה אמר.

שעט כמו שכתב בשו"ע סי"א.

שפ ליקומים סק"י.

שפא מוס"ב. שאינו נקראת מצה עשירה. כיאר המשך דברי הגה"א ראה העי"ב (ירוש' ח"ב ע' 28).

שפב סק"י. וראה לקמן שם ס"ג.

שפג ראה גם לקמן סי' תסב ס"ו.

שפד אוצ"ל: דלא מתקרא.

שפה מברכין עליה המוציא, והיינו אף שאבר תאר הלחם מהם כיון שעכשיו יש בהם כוית, כמבואר בפנים.

שפו ברכות לו, ב. ד"ה בשערסן.

שפז ר"ה בשערסן.

שפח ראה רש"י ר"ה הביצא.

שפט כמבואר בפנים סכ"ב וש"י.

שצ ברכות לו, ב. ד"ה ולפיכך.

שצא לפי דברי רבא דצ"ל עליה תאר לחם. ראה מחצית השקל ל"א כ"א צ"ל סק"ה. וראה העי"ב (ירושלים) ח"ב ע' 31.

שצב חלה פ"ב ה"א.

שצג סי' ג. וראה העי"ב שם ע' 34.

שצד כאן סק"ה.

שצה דלא נעשה כזה פת הבאה בכמנין.

שצו סק"ה.

שצז כאן סק"ה.

שצח בשמואל או לשו ברוך צ"ע אם נלך אחר הרוב.

שצט דלעיל ריש סמ"ג, דטיגנן דמי לאפיה.

הלכות בציעת הפת קסה

תעג

אם לש אותם במשקין ומי פירות אין להם רין פת הבאה בכיסנין^י שכוין שהיו להם גמור מתחילתם אינן יוצאים לעולם מתורת פת אלא א"כ אין בכל אחד כוית (ואינן מגובלים יחד בדרך לשה אלא מחוכרים בלבד ע"י איזה משקה המדבקם זה עם והי"א או שגששו בתוכו עד שהלך מהם תאר הלחם^י)).

ואפילו אם אחר הלישה מנגן במשקה^י או אפילו בישלם בקדרה^י לא נתבטלו מתורת לחם^י כמו שבכוית לחם גמור לא נתבטל מתורת לחם ע"י טיגון ובישול^י.

ומכל מקום אם עירב בהם קמה ומנגן בשומן או שאר משקים יש להסתפק אם נלך אחר הרוב^י (שהוא הקמה והשומן) ואין מכרכים עליהם המוציא וברכת המזון אפילו בקביעות סעודה^י וכן אם לש אותם עם שומן וקמה^י הרבה מהם^י אם נלך אחר הקמה ולא יכרך המוציא וברכת המזון אלא בשיעור קביעות סעודה אחר האפיה כרין קמה שנילוש בשומן או במשקין ומי פירות ונאפה בתנור^י כי אפשר שבכמי שומן דגן חשוב ואינו בטל ברוב בשאר מינים^י כך לחם גמור אינו בטל ברוב מפני השיבות^י אפילו בקמה של מין דגן.

אבל אם לש אותם ברותחין מכלי ראשון^י כיון שיצאו מתורת לחם בשעה שנתבטלו ברותחין ולא היה בהם כוית בכל פירור^י הרי דינם קמה שנילוש שמכרכין עליו בורא מיני מזונות אחר הטיגון^י אע"פ שיש בו כוית^י:

כא יש מי שאומר^י שהשורה פתו כיון אדום^י הואיל ונשתנת צורתה על ידי זה^י בטל ממנה תאר לחם^י ואם אין בכל פרוסה כוית^י מכרך בורא מיני מזונות ומעין ג'ת^י אפילו אוכל שיעור קביעות סעודה^י.

קונטרס אחרון

הקמה ג"כ נעשה לחם גמור, ואחר אפייה אינו מתערב בקמה (להיות נבלל בו יפה להתבטל ברוב) לתורה^י קאי:

<p>תיג כדלעיל ס"ט וש"נ.</p> <p>תיז כדלעיל ס"ח קסז סוס"א. ס"ח קסה רס"ח.</p> <p>תטו כגון שחלט הקמה תהלה ברותחין (לוח ברה"ג שם) ואח"כ מיגנו.</p> <p>תטז בעת שנתבטלו בתחלת הלישה יוצאו מתורת לחם. וראה גם לעיל ס"ח גבי נדבוקו ע"י הבישול.</p> <p>תזו כדלעיל סמ"ג.</p> <p>תיח עתה אחרי גמר הלישה. אבן תנור למ"א מקב"ח (בשעם ה'). אפיה רבא מקב"ב. וכו' מלוח ברה"ג שם. ומסיים שם: אבל אם נאפו בתנור אחר שחלטנו פת גמור הוא. וראה תהלה לדרו סקב"ח.</p> <p>תיט מרדכי ברכות רמז קפ"ו. ש"ע ס"ב.</p> <p>תכ רמ"א שם. מ"ז סקב"ז (לגירסת הב"י) וכתב במדרכי שם "הואיל וטיגון". וראה של"ה שער האויות אות ק דיני ברה"ג כלל ב אות ג.</p> <p>תכא מ"ז שם.</p> <p>תכב לבוש ס"א.</p> <p>תכג שו"ע שם.</p> <p>תכד כדלעיל ס"ח וש"נ.</p> <p>תכה כן תשע"ב בלבוש שם ומ"א סקב"ז דדמי לסי"א וס"י והמדרכי דגונא בעלמא נקט.</p> <p>תכו את"ל: ולתורה.</p>	<p>ת רמ"א ס"ח תעא ס"ב ועי' בקור"א סק"י.</p> <p>תא כדלעיל ריש ס"ט. וראה ררכי הרי"ם (ברכת במ"מ ח"א סוף ס"א"ב).</p> <p>תב כדלעיל סוף ס"ח.</p> <p>תג מלוח ברה"ג שם ובסדר ברה"ג שם: שקורין הרעמלך. ובמ"א שם: פרמולך.</p> <p>תד מלוח ברה"ג שם ובסדר ברה"ג שם: שקורין קנידלך (כופתין).</p> <p>תה מ"א שם. וכו' מלוח ברה"ג שם. אבל בסדר ברה"ג שם: מכרך עליהם במ"מ ומעין ג' לעולם ואפילו לא נתבטלו אח"כ בקיריה אלא מנגם במשקה להאמורים שמוגן אינו כאפיה וכן עיקר כגון שנתבאר למעלה... ואם לא הלך מהם תאר הלחם בבשול יש להחמיר שלא לאכול כדי שביעק כ"א בתוך הסעודה. ובמטען יש להחמיר בכל ענין כגון שנתבאר למעלה.</p> <p>תו כדלעיל ריש ס"ח.</p> <p>תז ח"א שם.</p> <p>תח כדלעיל סמ"ג.</p> <p>תט לכאורה חצי ענינל זה ג"ל קדם אחר תובת "תאר לחם".</p> <p>תי מ"א שם.</p> <p>תיא ואח"כ מאו.</p> <p>תיב כדלעיל ס"א.</p>
---	--

תעד

הלכות בציעת הפת קסח

וגם א"צ לברך בורא פרי הגפן על היין הבלוע בפת מפני שהוא מפל אלהי¹³⁰ וכן השורה פת שמברכין עליו בורא מיני מזונות ביר"ש או בשאר משקין א"צ לברך על המשקין הבלועים בהם¹³¹ אבל אם בירך על הפת המוציא א"צ לברך כלל על שאר משקין אפילו בדרך שתייה שאין מברכין על שתייה שבתוך הסעודה¹³² כמ"ש בס"י ר"ב¹³³ וכן כשנותנים יין בקערה עם המלח למבל בו הבשר א"צ לברך על היין מפני שהוא מפל לבשר והבשר כבר נפטר בכרכת המוציא¹³⁴ כמו שיתבאר בס"י קע"ז¹³⁵:

בב קמה שחלטו ברותחין ואח"כ עשה ממנו פת ואפאה בתנור או במחבת בלא משקה לחם גמור הוא ומברכים עליו המוציא וכרכת המזון¹³⁶ ואפילו היתה בלילתו רכה במים ורותחין כיון שאח"כ אפאו בלא משקה נעשה לחם גמור¹³⁷ (אלא א"כ היתה בלילתו רכה מאוד ושאז אפילו בלא חליטה ברותחין אין מברכין עליה המוציא וכרכת המזון אלא בשעור קביעות סעודה כמ"ש למעלה¹³⁸):

בג בצק שאופין בשפור ומשוהין אותו תמיד בשמן או שומן או מי בציצים¹³⁹ או מי פירות¹⁴⁰ אין תורת לחם עליו כלל ומברך עליו בורא מיני מזונות¹⁴¹ ומעין ג' (יא) (אפילו בקביעות סעודה¹⁴²) אבל לחם גמור שצולין בשפור אף שמשוהין אותו בשמן אינו יוצא מתורת לחם לעולם¹⁴³ כמ"ש למעלה¹⁴⁴:

(מבאן עד סימן קע"ד לא נמצא גם בדפוס הראשון)

קונטרס אחרון

(יא) אפילו כו' ומה שכתב המ"א¹⁴⁵ ת"כ בשם רבינו ירוחם¹⁴⁶ צריך עיון גדול, דאף לפי הגהתו¹⁴⁷ משמע כן בהדיא¹⁴⁸, דתלי טעמא דמהני קביעות משום דלחם הוא לחלה אבל טרייתא דפטורה מברך בורא מיני מזונות בכל ענין, ולכן כפל רבינו ירוחם לשונו ואין מברכים המוציא כו', לומר דלא משכחת לה כלל דמברכין עליו המוציא. וגם הטור שכתב כן בטרייתא¹⁴⁹ לא כתב כן כאן, וכתבם סמוכים זה לזה ולא כללם בהדא בבא, וע"כ צריך לומר כמ"ש לעיל ת"כ:

תלו ברכות קז, סע"ב וברש"י שם ר"ה נהגא דהנרקא. מור ושורע ספ"ו.

תלו טור יו"ד סי' ששכט. רמ"א שם ס"ה. בלוח ברה"ג פ"ח ה"ז: כמו שמשין מה שקורין שלאשנענ"ם.

תלח מור ושורע ספ"ו.

תלט הכניסו במטבח, כי המ"א בספקמ"א וספקמ"ג חושב בה. ועיי' במו"א סק"א שנוכח מדברי רבינו ירוחם והמור הדיוני אפי' בקביעות סעודה. וכ"ה בלוח ברה"ג שם.

תמ מ"א סקמ"ב.

תמא סוף ס"א וס"ג.

תמב סקמ"ג שרינו כמו במזרחא דלעיל ס"ג (ושם הביא רבינו ב' דעות). ביאר המשך דברי הקול"א ראה הע"ב (ד"ת¹⁵⁰) ה"ב ע' 36.

תמג נג"ל ה"ה (קנה, ד).

תמד של המ"א סקמ"א בדברי רבינו ירוחם.

תמה דבמזרחא (ולעיל ס"ג) ובבבוע שאופין בשפור (המא דהנרקא) מברך במ"א אף בקביעות סעודה.

תמו שמועיל קביעות סעודה.

תמז ק"א סק"ו שבגמרא דהנרקא והלחם העשוי לכותה לא מהני קביעות אף דלעת המור.

תכו רש"י בתפודים ע' קפ הובא בשבלי הלקט סי' קנב – לענין פת, ומה לגבי מ"א סק"ל לענין פת שמוברכין עליו במ"א. וראה גם תוס' ברכות מא, ב ד"ה הלכא. רא"ש הלכות פ"ו סי' כו. מ"א סי' ריב ס"ק ג. וראה גם לקנב סי' ריב ס"ב. וכל"ה בלוח ברה"ג פ"ח ה"ז. סדר ברה"ג פ"ח ה"ז. ושם מובאר שא"צ לברך על על משקה שעל גבה חנון שמשבל בדבש גם מבואר שם הדיוני הוקא כשמונתו גם על אכילת הפת.

תכח משא"כ כשאין בלועין רק מערבן, כדלקמן סי' רב ס"ג.

תכט מ"א שם.

תל ראה שם ס"ב. ובפירוש יותר לקנב סי' קעד ס"ב.

תלא תונית סי' כה. מ"א סק"ל.

תלב מ"א.

תלג ב"י ד"ה נרסינן בפרק מגמ' יבמות מ, א. ש"לע ס"ד. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ח סוף ה"ז. וראה סדר ברה"ג פ"ח ה"ב שכה"ה גם בפת שבישלו ואח"כ אפאו. וראה גם קול"א סק"ו.

תלד טור סי' תר. מ"א סקמ"ג. וראה גם לקנב סי' תד ס"ו.

תלה ס"ג.